

OCENA STANU SANITARNEGO POWIATU SUSKIEGO ZA ROK 2024

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Suchej Beskidzkiej

Sucha Beskidzka, dnia 27 marca 2025 r.

	SPIS TREŚCI	Strona
	Wstęp	3
Rozdział I	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	4-11
Rozdział II	Stan sanitarny zakładów opieki zdrowotnej oraz szczepienia	12-15
Rozdział III	Stan sanitarny obiektów żywności i żywienia	16-21
Rozdział IV	Jakość wody przeznaczonej do spożycia	22-27
Rozdział V	Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej i kąpielisk	28-33
Rozdział VI	Warunki sanitarno-higieniczne w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych	34-37
Rozdział VII	Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy	38-42
Rozdział VIII	Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia	43-51
Rozdział IX	Zapobiegawczy nadzór sanitarny	52-54

Wstęp

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Suchej Beskidzkiej przedstawia jak co roku
Raport o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu suskiego w roku 2024.

W Raporcie zamieszczono podstawowe informacje o podejmowanych działaniach ustawowych z zakresu bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, promocji i ochrony zdrowia publicznego na terenie powiatu suskiego.

W szczególności informacje dotyczą sprawowanego nadzoru: nad bezpieczeństwem żywności, wody pitnej, kąpielisk, środkami zastępczymi, kosmetykami, higieną środowiska, higieną pracy, radiacyjną, nauczania i wychowania oraz nad warunkami sanitarnymi podczas udzielania świadczeń zdrowotnych.

Przedstawiono sytuację epidemiologiczną podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne oraz informacje o wynikach kontroli dokonywanych przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Suchej Beskidzkiej.

Prezentowane dane liczbowe pochodzą z przekazywanych do Tutejszego Inspektora Sanitarnego sprawozdań statystycznych i opisowych przez podmioty świadczące usługi medyczne oraz własne dane statystyczne.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Suchej Beskidzkiej
Janina Gołuszka

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

Ocenę sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych sporządzono o dane dotyczące zachorowań i podejrzeń zachorowań, gromadzone przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Suchej Beskidzkiej w ramach nadzoru epidemiologicznego, raportowanych w sprawozdaniach. Dane do monitoringu chorób zakaźnych uzyskiwane są w sposób ciągły na podstawie uwarunkowanego przepisami prawa systemu zgłaszalności podejrzeń, zachorowań i zakażeń przekazywanych przez podmioty świadczące usługi medyczne.

W powiecie suskim nie stwierdza się występowania chorób wysoce zakaźnych i zawlekanych.

Do najczęściej zgłaszanych w 2024 roku chorób zakaźnych i zakażeń należały:

- Covid-19,
- grypa i infekcje grypopodobne,
- ospa wietrzna,
- biegunki o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu
- inne bakteryjne zakażenia jelitowe,
- infekcje bakteryjne wywołane przez *Clostridium difficile*,
- borelioza z Lyme,
- płonica.

Ogółem do PPIS w Suchej Beskidzkiej zgłoszono w 2024 roku 2427 zachorowań na choroby zakaźne.

W porównaniu do roku poprzedniego w 2024 stwierdza się:

- nieznaczny spadek zachorowań na boreliozę – odnotowano bowiem 55 przypadków - w roku poprzednim zarejestrowano 60 przypadków,
- wzrost zachorowań na biegunki o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu odnotowano ogółem 163 zachorowania w 2024 r., gdzie w roku poprzedzającym wykazano 101 przypadków,
- nowe zachorowania na gruźlicę – stwierdzono 10 nowych przypadkach,
- znaczny spadek zachorowań na ospę wietrzną - w roku 2024 rejestrowano 212 zachorowań gdzie w roku poprzedzającym tychże zareportowano 512.
- dwukrotny wzrost zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe – w roku sprawozdawczym odnotowano 94 przypadków, w roku poprzednim 45 zachorowań,
- podobnie jak w roku poprzedzającym odnotowano 12 zachorowań na salmonellozy – żadna z nich nie miała charakteru pozajelitowego.

Neuroinfekcje

Zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych i Zapalenia mózgu

W roku 2024 zarejestrowano ogółem 2 zachorowania:

- 1 przypadek zapalenia opon mózgu inne i nieokreślone
- 2 przypadki neuroboreliozy.

Choroby przenoszone przez wektory i inne choroby odzwierzęce

Borelioza z Lyme

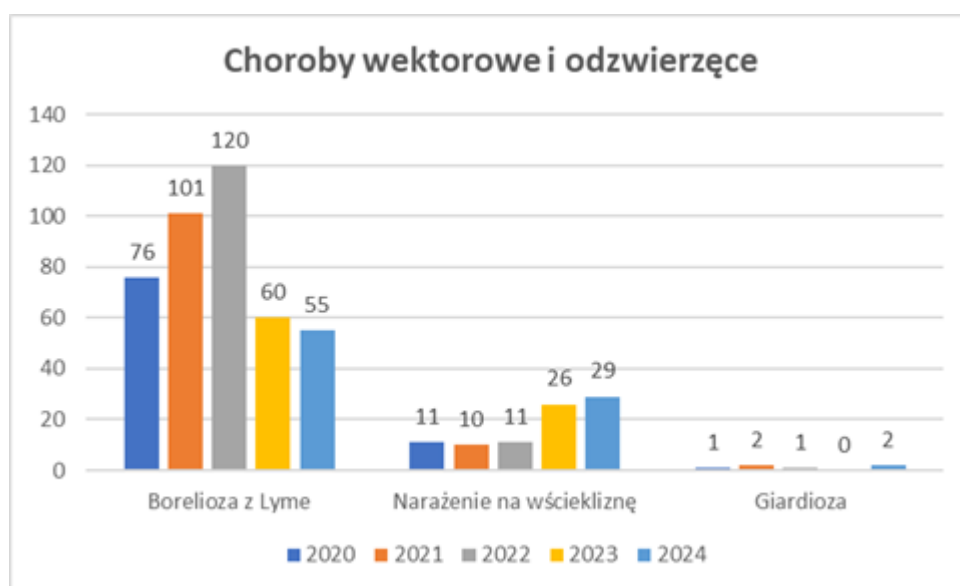
W roku sprawozdawczym zaobserwowano nieznaczny spadek zachorowań na boreliozy. Zarejestrowano 55 przypadków zachorowania na tą jednostkę chorobową z czego 2 zachorowania miały charakter neuroboreliozy – w 2023 takich zachorowań wykazano 60. Niemal wszystkie wykazane przypadki miały charakter potwierdzony i w większości wiązały się z wystąpieniem rumienia wędrującego powstałego po ukąszeniu przez kleszcza.

Pokąsania przez zwierzęta podejrzane o zakażenie wścieklizną

W roku 2024 do szczepień przeciw wściekliznie zostało zakwalifikowanych 29 osób (wszystkie ukończyły pełen cykl szczepienia).

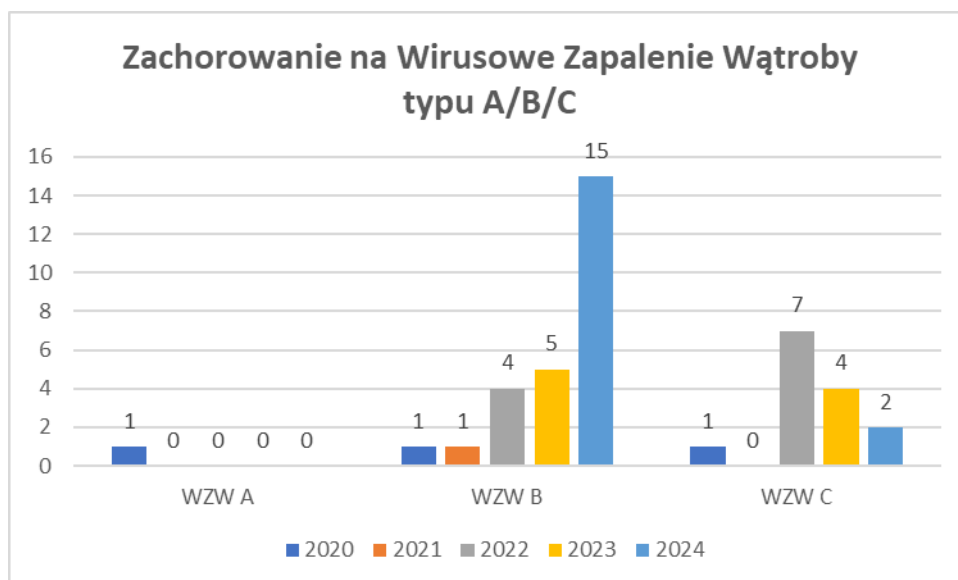
Giardioza

W 2024 roku na terenie powiatu suskiego odnotowano 3 przypadki zakażenia cystami *Giardia*. W roku poprzedzającym podobnych zachorowań nie odnotowano.

Wirusowe zapalenie wątroby typu B oraz C

W 2024 r. zarejestrowano 15 zachorowania na WZW typu B. WZW typu C wykazano u 2 osób. Zachorowania o których mowa wyżej miały charakter bezobjawowy i często są leczone od wielu lat przez co można określić je mianem przewlekłych.

Choroby zakaźne przenoszone drogą pokarmową

Kategoria ta obejmuje dużą grupę chorób. Do schorzeń szerzących się tą drogą, stanowiących problem epidemiologiczny zalicza się zatrucia i zakażenia pokarmowe, biegunki u dzieci do lat 2, wirusowe zapalenia wątroby typu A (tzw. żółtaczka pokarmowa).

Bakteryjne zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe

W roku sprawozdawczym z odnotowano 12 zachorowań na pojedyncze zatrucia pokarmowe salmonellozowe, wszystkie zachorowania miały charakter zatrucia pokarmowego.

Czynnikiem etiologicznym odpowiedzialnym za zachorowania w niemal wszystkich wykazanych przypadkach był typ serologiczny *Salmonella Enteritidis* (jeden przypadek wywołany został przez szczep *Enterica (Subsp I) a w kolejnym nie określono serotypu*).

W roku 2024 zarejestrowano 11 nosicieli pałeczek Salmonelli (10 nosicieli wykreślono z rejestru nosicieli w związku z negatywnym wynikiem badań kontrolnych) i obecnie w rejestrze figuruje 5 nosicieli.

Inne bakteryjne zakażenia jelitowe

W roku 2024 zarejestrowano ogółem 43 przypadków zachorowań na bakteryjne zakażenia jelitowe. Niemal wszystkie te przypadki była wywołane przez *Clostridium difficile*, tylko

w jednym przypadku nie określono czynnika chorobotwórczego odpowiedzialnego za zachorowanie.

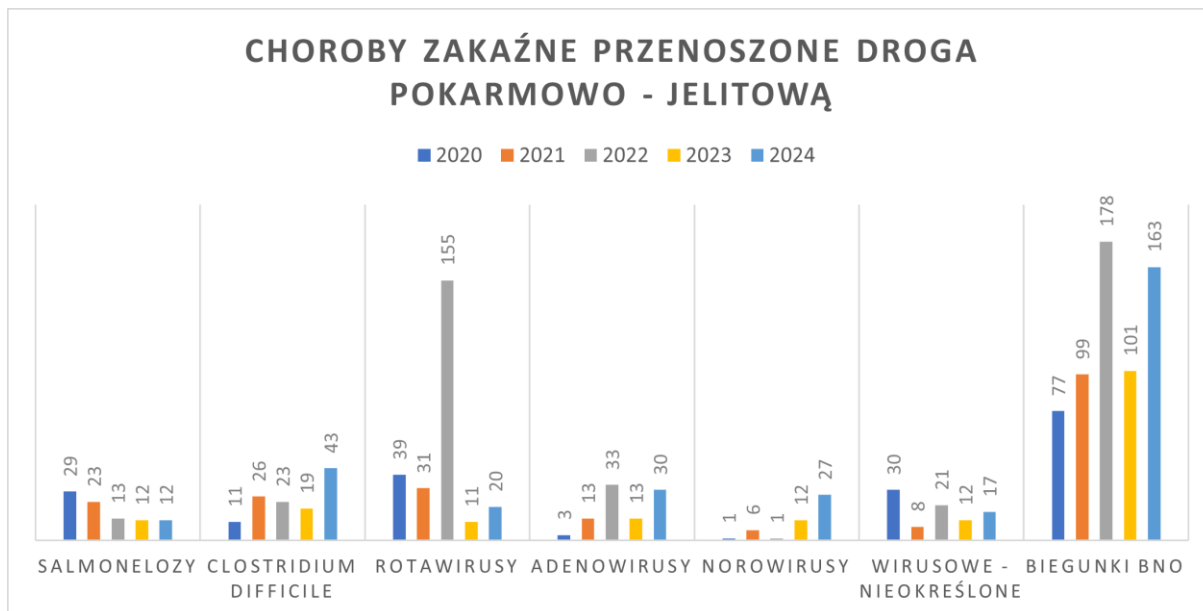
Wirusowe zakażenia jelitowe

W roku sprawozdawczym ogółem zarejestrowano 94 zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe,

w tym 20 przypadków wywołanych przez rotawirusy, 27 zachorowanie wywołanych przez norowirusy, 30 zachorowań wywołanych przez adenowirusy, a 17 przypadków zachorowań to wirusowe zakażenia nieokreślone. Hospitalizowano 77 osób, z czego 39 to dzieci do lat dwóch. W porównaniu do roku poprzedniego liczba zgłoszeń wzrosła dwukrotnie, bowiem wówczas odnotowano 45 zachorowania na wirusowe zakażenia jelitowe.

Biegunki i zakażenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu

W roku sprawozdawczym obserwowano spadek wzrost na biegunki o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu. Ogółem w 2024 roku notowano 163 zachorowania, z czego 61 rejestrowano u dzieci do lat dwóch. Hospitalizowano 79 osoby, w tym 45 dzieci do lat dwóch.

Choroby zakaźne, którym zapobiega się poprzez szczepienia

Zachorowania na choroby zakaźne wieku dziecięcego

Rejestrowano następujące choroby wieku dziecięcego, tj., ospę wietrzną, świnkę (nagminne zapalenie przyusznic). Nie rejestrowano przypadków odry i różyczki.

Wszystkie te jednostki chorobowe charakteryzują się cyklicznością zmienności liczby zachorowań. Wobec powyższego sytuację tę uznaje się za epidemicznie ustabilizowaną.

Ospa wietrzna

W roku 2024 zauważyć można znaczący spadek ilość zachorowań na ospę wietrzną. Odnotowano 212 zachorowania - w roku poprzedzającym zarejestrowano 512 takie przypadki. Obserwuje się, iż największa zapadalność na tą jednostkę chorobową rejestrowana jest w okresie trwania roku szkolnego, a zachorowaniu ulegają głównie dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym.

Świnka

W roku 2024 odnotowano 1 przypadek zachorowania na świnkę.

Choroby przenoszone drogą płciową

W roku sprawozdawczym 2024 zarejestrowano 6 przypadków zachorowania na kiłę, 1 przypadek rzeżączki, 1 przypadek chlamydii, 1 przypadek ziarnicy wenerycznej wywołanej przez *Chlamydie* i 1 przypadek HIV. Wszystkie te zachorowania potwierdzono szczegółowymi badaniami laboratoryjnymi

Ostre infekcje dróg oddechowych, w tym grypa i infekcje grypopodobne

Grypa sezonowa oraz zachorowania grypopodobne

W roku sprawozdawczym 2024 w związku z zaniechaniem raportowania podejrzeń zachorowań na infekcje grypopodobne w miejsce którego wprowadzono rejestrowanie przypadków potwierdzonych szybkim testem antygenowym Powiatowa Stacja Sanitarno Epidemiologiczna w Suchej Beskidzkiej nie dysponuje danymi o infekcjach grypopodobnych. W 2024 roku potwierdzonych przypadków zachorowań na grypę odnotowano 615 z czego 31 wymagało hospitalizacji. Osób zakażonych wirusem RSV zarejestrowano 68 z czego 47 to dzieci do lat 2 – łącznie hospitalizowano 33 osoby z tego powodu.

Krztusiec

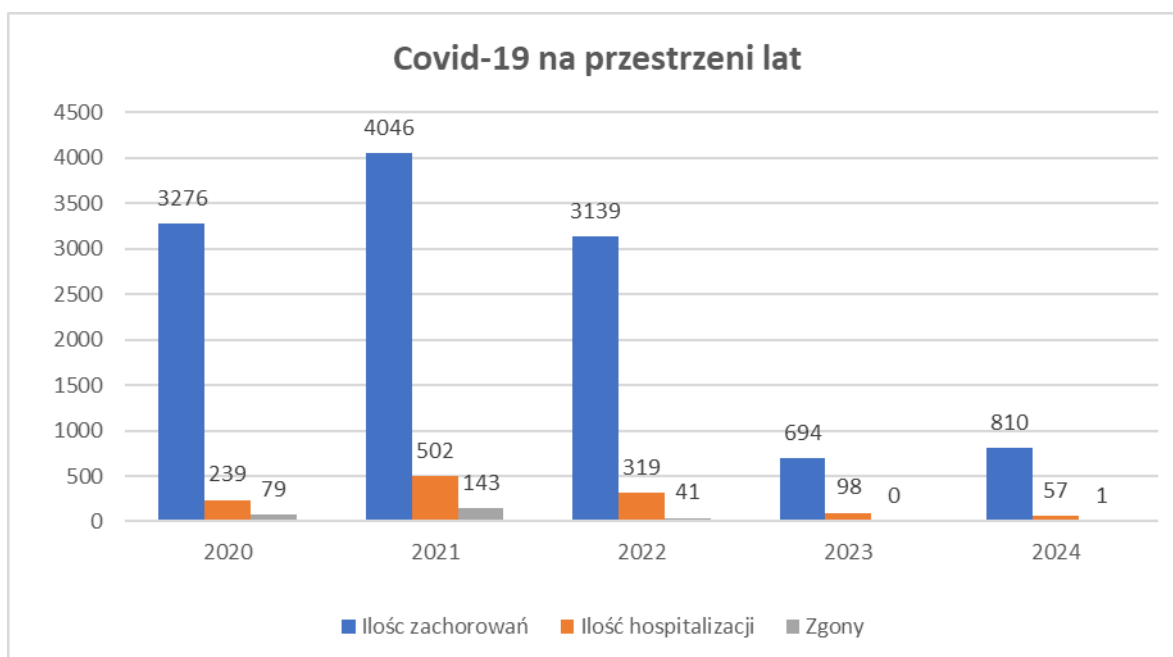
Podobnie jak w całym kraju także na terenie powiatu suskiego zauważyć należy wzrost rozpoznawalności krztuśca. O ile w latach ubiegłych zachorowania miały charakter sporadyczny tak w 2024 roku zarejestrowano 24 przypadki krztuśca, połowa z tych zachorowań diagnozowana była na podstawie objawów klinicznych a reszta podparta była odpowiednimi wynikami laboratoryjnymi. Znacząca większość chorych to osoby u których nie ukończono cyklu szczepień bądź ostatnią dawkę szczepień przyjęto ponad 10 lat temu.

Gruźlica

W roku sprawozdawczym 2024 rejestrze gruźlicy odnotowano 10 nowo wykrytych przypadków gruźlicy, z czego każdy przypadek to gruźlica potwierdzona bakteriologicznie. Wszystkie osoby chore jak również osoby z ich otoczenia były objęte nadzorem Poradni Chorób Płuc i Gruźlicy, do której dana osoba była zadeklarowana. W roku 2024 nie wydano decyzji merytorycznych.

Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)

Większość odnotowanych zachorowań raportowanych w sprawozdaniach dotyczyło zachorowań na Covid-19. Łącznie odnotowano 810 przypadków potwierdzonych zachorowania na tą jednostkę chorobową z czego 57 wymagały hospitalizacji.

Inne Choroby zakaźne notowane w 2024 roku

W omawianym okresie na terenie powiatu suskiego ponadto zarejestrowano; 60 przypadków płonicy, 23 przypadki róży, 1 przypadek wstrząsu toksycznego (wywołanego przez *Streptococcus pyogenes*), 2 przypadki legionelozy, 2 przypadki posocznicy wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae*.

Zgony z powodu chorób zakaźnych

W roku sprawozdawczym 2024 odnotowano 10 zgonów – należy zauważyć, jeden z tych przypadków związany był z zachorowaniem na SARS-Cov-2.

Ogniska zachorowań

W roku sprawozdawczym w powiecie suskim zarejestrowano 6 ognisk epidemicznych, w tym:

- trzy ogniska szpitalne o etiologii SARS CoV-2;
- jedno ognisko szpitalne, w którym zachorowania były spowodowane *Klebsiella Pneumoniae* KPC;
- dwa ogniska o etiologii *Clostridium Difficile*.

Prowadzono dochodzenia epidemiczne mające na celu jak najszybszą identyfikację źródła zakażenia, przerwania dróg transmisji i wygaszenia ognisk. Pełniono nadzór nad przestrzeganiem zasad izolacji, dezynfekcją oraz odpowiednim stosowaniem środków ochrony indywidualnej.

W roku 2024 zarejestrowano o jedno ognisko więcej niż w roku poprzedzającym.

Podsumowanie

Sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych w powiecie można uznać za dobrą.

Większość notowanych zachorowań dotyczy stosunkowo niegroźnych jednostek chorobowych, które szybko rozpoznane mogą być skutecznie leczone. Podobnie jak w latach ubiegłych tak i w 2024 roku część chorób ma wyraźny charakter sezonowy i był kontynuacją wieloletnich trendów obserwowanych wcześniej.

Zakłady Opieki Zdrowotnej

W roku 2024 nadzorowano 154 placówki służby zdrowia, w tym:

- Szpital – 1,
- Zakłady Opiekuńczo Lecznicze – 2 (będące w strukturach: ZOZ w Suchej Beskidzkiej oraz Szpitala im. L. Rydygiera w Krakowie),
- Niepublicznych i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej - 20,
- Niezabiegowych praktyk lekarskich – 15,
- Zabiegowych praktyk lekarskich – 26, Indywidualnych praktyk lekarzy dentystów – 34, Grupowych praktyk lekarzy dentystów - 1,
- Praktyki pielęgniarские – 13,
- Placówek rehabilitacyjnych – 6,
- Punkty szczepień – 22,
- Pogotowia ratunkowe – 4,
- Punkty poboru materiału do badań – 3,
- Szpital jednodniowy – 1,
- Centrum Krwiodawstwa – 1,
- Inne - 5.

Przeprowadzono 94 kontrole dotyczące stanu sanitarno – higienicznego, postępowania z odpadami medycznymi, stanu uodpornienia dzieci i młodzieży oraz warunków przechowywania preparatów szczepionkowych oraz kontroli interwencyjnych dotyczących wystąpienia ognisk szpitalnych.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono nieprawidłowości natury technicznej. Wydano trzy decyzje administracyjne nakazujące usunięcie nieprawidłowości.

Szczepienia

Szczepienia ochronne na terenie powiatu suskiego prowadzone były zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych (PSO) przez 22 podmioty lecznicze. W sierpniu 2024 r. jeden z punktów szczepień został zamknięty, więc na obecną chwilę w powiecie suskim mamy 21 punktów szczepień. Szczepienia obowiązkowe były finansowane z budżetu Ministra Zdrowia. Od 1 września 2024 roku rozpoczęto powszechny program bezpłatnych szczepień dzieci przeciwko ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV) w szkołach. Celem rozszerzenia programu szczepień przeciw HPV jest zwiększenie dostępu do w/w programu, który

prowadzony jest w ramach podstawowej opieki zdrowotnej (POZ), niezależnie od złożonej deklaracji wyboru lekarza POZ przez ucznia oraz podstawy ubezpieczenia dziecka.

Szczepienie to jest finansowane ze środków publicznych dla grupy dzieci, które ukończyły 9. rok życia, do ukończenia 14. roku życia (dostępne są dwa preparaty: Cervarix i Gardasil 9), co oznacza, że rodzic nie płaci za szczepionkę i kwalifikację do szczepienia, ale jednocześnie szczepienie to jest dobrowolne (nieobowiązkowe). W ramach tego programu w szkołach w powiecie suskim od 1 września do 31 grudnia 2024 r. zostało zaszczepionych 234 dzieci, w tym 34 w szkole, a 207 z ramienia szkoły, podczas zorganizowanego, grupowego wyjścia do placówki POZ. W tym samym okresie w POZ zaszczepionych zostało 90 dzieci z tej grupy wiekowej, które zgłosiły się do placówki wraz z opiekunami prawnymi, bez udziału szkoły.

W minionym roku, podobnie jak w latach poprzednich wszystkie placówki wykonujące szczepienia ochronne posiadały urządzenia chłodnicze do przechowywania szczepionek, które były zabezpieczone zamknięciem przed dostępem osób postronnych. We wszystkich punktach szczepień, w urządzeniach chłodniczych do przechowywania szczepionek zainstalowane były całodobowe systemy monitorujące temperaturę, z powiadomieniami sms na wypadek wykrytych nieprawidłowości. W 2024 roku, skontrolowano wszystkie placówki realizujące szczepienia ochronne na terenie powiatu suskiego. W żadnej ze skontrolowanych placówek nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie zachowania łańcucha chłodniczego, szczepionki były prawidłowo przechowywane w urządzeniach chłodniczych i miały aktualne daty ważności.

Magazyn szczepionek PSSE w Suchej Beskidzkiej wyposażony jest w trzy urządzenia chłodnicze, trzy UPS do podtrzymywania zasilania, dwa rejestratory z natychmiastowym powiadomieniem sms o przerwach w dostawie prądu lub przerywaniu łańcucha chłodniczego oraz agregat prądotwórczy uruchamiany w chwili przerywania dostawy prądu. Pracownicy sekcji Nadzoru Epidemiologii systematycznie monitorowali osobiście stan urządzeń chłodniczych i zakresy temperatur oraz testowali sprawność systemu monitorującego, co odnotowywane było w zeszycie monitoringu.

Stan zaszczepienia dzieci i młodzieży w powiecie suskim opracowany na podstawie rocznego sprawozdania z realizacji szczepień:

Rodzaj szczepienia	Stan zaszczepienia (%)- rocznik	
	2023	2024
BCG – szczepienie przeciw gruźlicy	96,85	95,80
Wirusowe zapalenie wątroby typu B	96,70	83,20
Błonica i tężec	90,40	45,60
Krztusiec	90,10	45,60
Poliomyelitis	90,10	45,10
Haemophilus influenzae typu b	88,00	43,70

Wyszczepialność (procent osób zaszczepionych) w zakresie szczepień obowiązkowych objętych Programem Szczepień Ochronnych (PSO) wykonywana była na wysokim poziomie. W przypadku rocznika 2024, poziom wyszczepienia dzieci na błonicę, tężec, krztusiec, ostre nagminne porażenie dziecięce (poliomyelitis) oraz Haemophilus influenzae jest niski, co wynika z kalendarza szczepień.

W 2024 r. zgłoszono (w większości w IV kwartale 2024 r.) 152 nowych małoletnich, objętych obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi, które nie były poddane lekarskiemu badaniu kwalifikacyjnemu albo nie zostały u nich przeprowadzone obowiązkowe szczepienia ochronne pomimo braku przeciwwskazań. Spośród tych dzieci 24 po otrzymaniu pisma z Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Suchej Beskidzkiej zgłosiło się do uzupełnienia brakujących szczepień. 8 dzieci zostało skierowanych do poradni specjalistycznych, 4 odroczone zostały ze względu na stan zdrowia. Część dzieci otrzymała skierowanie do poradni w celu ustalenia indywidualnego schematu szczepień.

Liczba niezaszczepionych dzieci w związku z uchylaniem się od obowiązku szczepień na koniec roku 2024 wynosiła w sumie 252.

Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Suchej Beskidzkiej wraz z punktami szczepień monitoruje ten wzrost, który w znacznym stopniu wynika ze wzmożenia nadzoru nad uchylającymi się od obowiązkowych szczepień, głównie w celu wychwycenia starszych dzieci, które zalegają z dawkami przypominającymi, między innymi przeciw krztuścowi, ostremu nagminnemu porażeniu dziecięcemu (poliomyelitis) oraz odrze. W wielu przypadkach dzieci te nie były wykazywane we wcześniejszych raportach, co zaczyna być sukcesywnie naprawiane. Punkty szczepień informowane są, o konieczności wysyłania wezwań rodziców do szczepień dzieci, a lekarze o konieczności informowania o szczepieniach zalecanych i uświadamiania rodziców o konsekwencjach uchylania się od szczepień. Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Suchej Beskidzkiej wysyła również

do rodziców pisma dotyczące ustawowego obowiązku szczepień ochronnych. Pisma pouczające poprzedzają wdrożenie postępowania administracyjnego w razie dalszego niewywiązywania się z obowiązków. W roku 2024 wystawiono 20 upomnień w związku z uchylaniem się od obowiązkowych szczepień.

Działania ruchów antyszczepionkowych nadal są bardzo intensywne co w przypadku obaw rodziców co do bezpieczeństwa preparatów szczepionkowych i wpływu na zdrowie ich dzieci, znacznie utrudnia prowadzenie i organizowanie szczepień ochronnych zarówno obowiązkowych jak i zalecanych.

Przeprowadzono 2 kontrole w punktach szczepień, w wyniku których nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących prawidłowego przechowywania szczepionek oraz prowadzenia kart uodpornienia dzieci i młodzieży.

Niepożądane odczyny poszczepienne

W ramach prowadzonego systemu ścisłego monitorowania Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych (NOP) w 2024 roku na terenie powiatu zgłoszono 1 przypadek NOP-u związany ze szczepieniem przeciw tężcowi, błonicy, krztuścowi oraz polio (szczepionka Tetraxim). NOP ten zakwalifikowany został jako łagodny.

Kwalifikacji NOP-u dokonuje lekarz. Według Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010 r., lekki NOP to taki, który nie ma szczególnego nasilenia, a charakteryzuje się występowaniem miejscowego obrzęku kończyny, silnego miejscowego zaczerwienienia lub gorączki.

Stan sanitarny obiektów żywności i żywienia

Kontrole żywności przeprowadzane są zgodnie z kompetencjami określonymi w ustawie z dnia 25 sierpnia 2006 r. *o bezpieczeństwie żywności i żywienia* oraz ustawie z dnia 14 marca 1985 r. *o Państwowej Inspekcji Sanitarnej* w oparciu o rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. *w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych)* (Dz. Urz. L 95 z 07.04.2017, str. 1).

Ewidencja obiektów

W roku sprawozdawczym nadzorem objęto 942 zakłady, w tym:

- 73 zakłady produkcji żywności,
- 420 zakładów obrotu żywnością,
- 425 zakładów żywienia zbiorowego (otwartego i zamkniętego),
- 24 zakłady związane z wytwarzaniem i obrotem materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Rodzaj obiektu objęty nadzorem	liczba obiektów		Kierunek zmian
	2023	2024	
Zakłady produkcji żywności	67	73	(+)
Obiekty obrotu żywnością	432	420	(-)
Zakłady żywienia otwartego i zamkniętego	417	425	(+)
Wytwórnice materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością oraz miejsca obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością	28	24	(-)

Zatwierdzenia zakładów i zmiany wpisu do rejestru

W roku sprawozdawczym zatwierdzano nowe obiekty oraz dokonywano ponownych zatwierdzeń już istniejących zakładów, które zmieniały zakres działalności lub powiększały i zmieniały powierzchnię zakładów.

Przed wydaniem decyzji zatwierdzających dokonywano kontroli zakładu, którego prowadzący złożył wniosek o zatwierdzenie i wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS.

I tak w roku sprawozdawczym wykonano łącznie 130 (w 2023 r. – 103) doraźnych kontroli związanych

z wnioskami stron o zatwierdzenie nowego zakładu, zmianą zakresu działalności oraz wnioskami o wpis środka transportu do przewozu żywności. Najwięcej przeprowadzono kontroli w grupie zakładów żywienia otwartego oraz w zakładach obrotu żywnością – sklepach.

W 2024 r. PPIS w Suchej Beskidzkiej wydał 2 decyzje o odmowie wpisu i zatwierdzenia zakładu z uwagi na brak spełnienia warunków określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 853/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. *w sprawie higieny środków spożywczych* (Dz. Urz. U E L 139 z dnia 30.04.2004 r. str. 1 z późn. zm.) do prowadzenia działalności, którą deklarował wnioskodawca.

Ogółem zatwierdzono 68 nowych zakładów (w roku poprzedzającym zatwierdzono 45 nowych zakładów).

Rodzaj obiektu objęty nadzorem	Liczba obiektów nowo zatwierdzanych w 2023	Liczba obiektów nowo zatwierdzanych w 2024
Zakłady produkcji żywności	0	2
Obiekty obrotu żywnością	23	28
Zakłady żywienia otwartego i zamkniętego	22	38
Razem	45	68

Ponadto, na bieżąco w ciągu roku sprawozdawczego, dokonywano zmian we wpisach zakładów w rejestrze w związku z:

- zmianą prowadzącego zakład,
- zmianą danych do korespondencji, adresu korespondencyjnego,
- zmianą osobowości prawnej przedsiębiorców prowadzących zakład.

W roku sprawozdawczym dokonano 14 wpisów zakładów:

- sprzedających żywność trwałą mikrobiologicznie w opakowaniach jednostkowych (3),
- aptek/punktów aptecznych (1),
- producentów żywności w warunkach domowych (4),
- automatów do sprzedaży żywności (1),
- gospodarstwa agroturystycznego oferującego wyżywienie (1),
- miejsca obrotu materiałami do kontaktu z żywnością (1),
- producentów pierwotnych i dostawców bezpośrednich (3).

Liczba obiektów skontrolowanych

W roku sprawozdawczym spośród 942 obiektów żywieniowo – żywnościowych oraz materiałów do kontaktu z żywnością znajdujących się w ewidencji skontrolowano 577 zakładów, co stanowi 61,2 % wszystkich nadzorowanych zakładów.

Liczba kontroli

Pracownicy przeprowadzali kontrole na podstawie planu kontroli oraz na podstawie innych doraźnych poleceń wynikających z bieżącej sytuacji.

W planie pracy Sekcji NHŻŻiPU na rok 2024 zaplanowanych było łącznie 725 kontroli:

- 425 kontroli planowanych,
- 300 kontroli doraźnych.

W roku sprawozdawczym wykonano 805 kontroli (111,0 %), w tym:

- 437 kontroli kompleksowych, co stanowi 102,8 % wykonania planu,
- 368 kontroli doraźnych, co stanowi 122,6 % wykonania planu.

W roku 2024 przeprowadzono dodatkowe kontrole kompleksowe zakładów zatwierdzanych na bieżąco w roku. Kontrole te były przeprowadzane średnio po upływie 3 miesięcy po rozpoczęciu działalności.

Ponadto na procent realizacji planu kontroli w roku miały wpływ:

- zaprzestanie działalności zakładów lub zawieszenie działalności zakładów,
- powstanie nowych obiektów, które obejmowane były nadzorem sanitarnym, co skutkowało koniecznością prowadzenia działań kontrolnych nieplanowanych związanych z wnioskami przedsiębiorców o zatwierdzenie zakładu,
- prowadzenie działań kontrolnych nieplanowych związanych z powiadomieniami w ramach funkcjonowania systemu RASFF,

- innymi działaniami kontrolnymi prowadzonymi na polecenie Głównego Inspektora Sanitarnego, Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego,
- prowadzeniem działań kontrolnych nieplanowych związanych z sygnałami zgłaszanymi przez konsumentów.

Liczbę kontroli urzędowych w nadzorowanych zakładach w roku 2024 przedstawia poniższa tabela.

województwo	liczba zaplanowanych kontroli w zakładach	liczba przeprowadzonych kontroli planowanych	% realizacji planu kontroli	liczba kontroli nieplanowanych	w tym			łączna liczba przeprowadzonych kontroli
					liczba rekontroli	liczba kontroli interwencyjnych	liczba kontroli akcyjnych	
powiat suski	425	437	102,8	368	31	85	76	805

Kontrole nieplanowe (doraźne) – 368

w tym:

Kontrole sprawdzające	– 31
Kontrole interwencyjne – ogniska zatrucia pokarmowego	– 0
Kontrole interwencyjne – RASFF	– 71
Kontrole interwencyjne – sygnały obywatelskie	– 14
Kontrole akcyjne - polecenie GIS, MPWIS, PPIS	– 8
Kontrole akcyjne - wypoczynek	– 67
Kontrole w związku z zatwierdzeniami	– 130
Kontrole graniczne	– 9
Kontrole w związku z poborem prób	– 38

Nieplanowane działania kontrolne były przeprowadzone ze względu na:

- otrzymywane powiadomienia w ramach funkcjonowania systemu RASFF,
- konieczność sprawdzenia wykonania zaleceń pokontrolnych,
- wpływające wnioski przedsiębiorców o zatwierdzenie zakładu, powstanie nowych obiektów lub zmianą zakresu działalności,
- realizację planu poboru próbek,
- otrzymywanie poleceń przeprowadzenia kontroli od organów nadrzędnych (MPWIS, GIS, PPIS),

- sygnały obywatelskie dotyczące niewłaściwego stanu sanitarnego obiektu lub niewłaściwej jakości zdrowotnej żywności.

Wydane decyzje administracyjne

W 2024 r. wydano łącznie 55 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień, w tym dotyczących:

- unieruchomienia lub przerwania działalności zakładu (zakład małej gastronomii 39.1.) z powodu obecności szkodników i ich śladów – 1 zakład,
- zaprzestania prowadzenia działalności wykraczającej poza zakres decyzji zatwierdzającej (zakład małej gastronomii w obiektach ruchomych i tymczasowych 39.2.) – 1 zakład,
- zakazu wprowadzania produktu do obrotu - 30, w tym 9 decyzji dotyczyło produktów, które były przedmiotem powiadomień w systemie RASFF, pozostałe dotyczyły wycofania środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości lub terminu przydatności do spożycia,

Pozostałe decyzje dotyczyły:

- poprawy stanu sanitarnohigienicznego i technicznego pomieszczeń zakładu,
- opracowania dostosowanych do zakresu działalności elementów systemu HACCP,
- przedłużenia terminu wykonania obowiązku decyzyjnego, na wniosek strony.

Grzywny w drodze mandatu karnego

Za stwierdzone nieprawidłowości nakładano grzywny w drodze mandatu karnego.

Łącznie nałożono w 54 zakładach 92 grzywny w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 16 250 zł (w roku 2023 r. nałożono w 55 zakładach 86 mandatów karnych na łączną kwotę 13 150 zł).

Najwięcej mandatów nałożono w zakładach:

- żywienia zbiorowego (w 25 zakładach)
- obrotu żywnością (w 24 zakładach).

Najczęściej stwierdzanymi uchybieniami, które skutkowały nałożeniem grzywny w drodze mandatu karnego, były:

- niewdrażanie i niestosowanie na bieżąco procedur opartych na zasadach systemu HACCP i instrukcji GHP (art. 100 ust. 1 pkt 8 u. o b.ż.) – 32 MK,
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po terminie przydatności lub dacie minimalnej trwałości, zafałszowanie terminu przydatności do spożycia, brak oznakowania terminem przydatności do spożycia (art. 100 ust. 1 pkt 1 u. o b.ż.) – 25 MK,

- niewłaściwy stan sanitarny w zakładach produkcji, obrotu i zakładach żywienia (art. 111 KW § 2 i art. 113 KW), niezachowanie należytej czystości i porządku w pomieszczeniach zakładów, brak segregacji żywności, w tym żywności w urządzeniach chłodniczych oraz brak monitoringu i urządzeń do monitoringu temperatury w urządzeniach chłodniczych i mroźniczych (art. 111 KW §2 i art. 113 KW) – 21 MK,
- brak do wglądu orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych osób mających kontakt z żywnością (art. 110 KW) - 13 MK,
- łamanie zakazu palenia wyrobów tytoniowych przez pracowników (art. 13 pkt 2 ustawy o ochronie zdrowia przed następstwem używania tytoniu) – 1 MK.

Wnioski o ukaranie

Wniosków o ukaranie do sądu nie sporządzano.

W roku sprawozdawczym skierowano 1 wniosek do Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o nałożenie kary pieniężnej za prowadzenie działalności żywieniowo-żywnościowej bez złożenia wniosku o zatwierdzenie i wpis. MPWIS nie znalazł podstaw do nałożenia kary.

Liczba pobranych próbek

Badanie żywności odbywało się na podstawie planu pobierania i badania żywności w ramach krajowego monitoringu i urzędowej kontroli żywności.

Pobrano do badań łącznie 142 próbki żywności, w tym:

- 141 próbek zgodnie z planem,
- 1 doraźna.

Plan poboru próbek żywności został wykonany w całości.

W roku sprawozdawczym, w ramach działań doraźnych, pobrano do badań 8 próbek doraźnych w wytwórni wód źródlanych (woda surowa do produkcji wody źródlanej).

Nie pobierano w ramach ognisk zatruc pokarmowych.

Nie kwestionowano żadnej próbki.

Zaopatrzenie w wodę do spożycia

Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi sprawowany jest przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na podstawie Ustawy z dnia 14 marca 1985 r. *o Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 416) jak również na podstawie:

- Ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 757)
- Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. *w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

Jakość wody przeznaczonej do spożycia powinna odpowiadać wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Podstawą zapewnienia konsumentom bezpiecznej wody do spożycia stanowią zarówno badania wykonywane przez producentów, dostawców wody w ramach kontroli wewnętrznej, jak i badania realizowane w ramach nadzoru organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Producenci wody prowadzili badania jakości wody na podstawie uzgodnionych z organami PIS harmonogramów pobierania próbek wody, zgodnie z częstotliwością i zakresem określonymi w prawie krajowym, natomiast organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgodnie z ustalonym planem działania na dany rok.

W ramach nadzoru nad jakością wody Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Suchej Beskidzkiej m.in. weryfikuje wywiązywanie się przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych oraz podmiotów dostarczających lub wykorzystujących wodę pochodzącą z ujęć indywidualnych z realizacji badań jakości wody zgodnie z ustalonym harmonogramem i terminowym przekazywaniem sprawozdań z badań jakości wody. Gromadzi, weryfikuje, analizuje i ocenia dane uzyskane w wyniku prowadzonego monitoringu jakości wody, informuje właściwego starostę/burmistrza/wójta o jakości wody na nadzorowanym terenie, wydaje okresowe i obszarowe oceny jakości wody.

W roku 2024 ewidencjonowano ogółem 57 wodociągów zaopatrujących ok. 34 tys. ludność powiatu suskiego w wodę do spożycia.

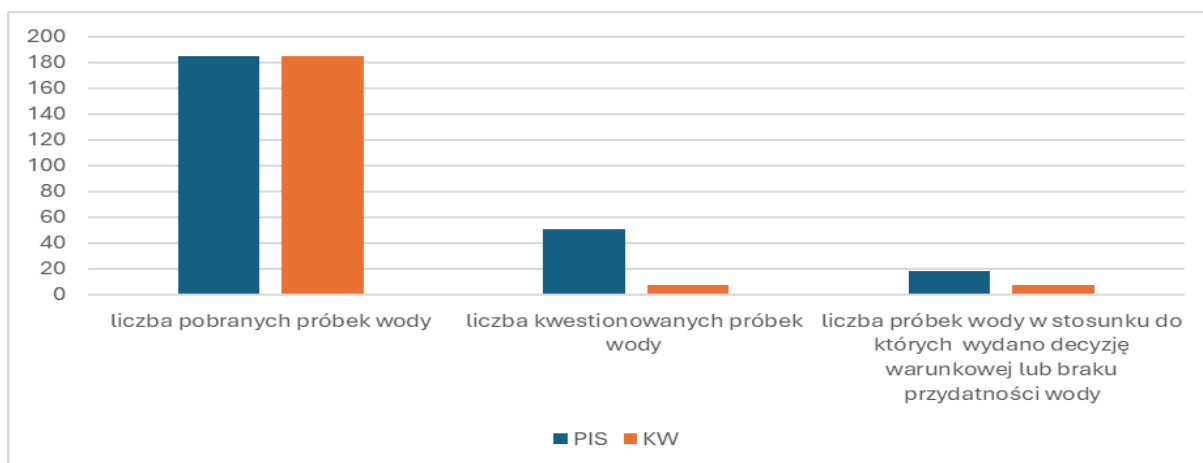
Rodzaj wodociągu		Liczba wodociągów w powiecie suskim
Wodociąg o produkcji	≤ 100 m ³ /d	11
	101 - 1000 m ³ /d	12
	1001 - 10000 m ³ /d	1
Inne podmioty zaopatrujące w wodę	<100 m ³ /d	33
Razem		57

Tabela 1. Podział wodociągów ze względu na ilość produkowanej wody oraz liczbę zaopatrywanej ludności

W roku 2024 r. przeprowadzono w sumie 11 kontroli sanitarnych, w tym w 4 wodociągach zbiorowego zaopatrzenia w wodę. W trakcie prowadzonych czynności stwierdzono nieprawidłowości w jednym z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia, dotyczącą niewłaściwego stanu higieniczno-sanitarnego i technicznego, w konsekwencji została wydana decyzja nakazująca doprowadzenie do właściwego stanu technicznego i sanitarnego armatury wodociągowej, wewnętrznych elementów konstrukcyjnych i ścian budynku stacji uzdatniania wody.

W ramach nadzoru nad jakością wody do spożycia skontrolowano 57 wodociągów: 24 wodociągi zbiorowego zaopatrzenia oraz 33 inne podmioty zaopatrujące w wodę, w których podejmowano czynności w ramach nadzoru nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody.

Przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Suchej Beskidzkiej pobrali 177 planowych próbek wody do spożycia oraz 8 próbek pozaplanowych. Zarządcy wodociągów w ramach wewnętrznej kontroli jakości wody pobrali w sumie 185 próbek wody. Biorąc pod uwagę zarówno próbki wody pobrane w ramach kontroli wewnętrznej oraz pobrane w ramach bieżącego nadzoru, w roku 2024 r. zakwestionowano jakość 58 z nich, z czego w stosunku do 22 próbek wszczęto postępowanie administracyjne zakończone wydaniem decyzji stwierdzającej warunkową/lub braku przydatności wody do spożycia przez ludzi. Zestawienie danych przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 1. Zestawienie danych w zakresie pobranych próbek wody w 2024 r. PIS – próbki wody pobrane przez przedstawiciela Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego, KW - próbki wody pobrane przez zarządców wodociągu.

W roku 2024 w nadzorowanych wodociągach zbiorowego zaopatrzenia oraz innych podmiotach zaopatrujących w wodę wydano 10 decyzji stwierdzających brak przydatności wody do spożycia (6 wydanych decyzji dotyczyły wodociągów zbiorowego zaopatrzenia,

1 decyzja dotyczyła obiektu zbiorowego zamieszkania, w związku ze zgłoszonym sygnałem obywatelskim, pozostałe stanowiły inne podmioty zaopatrujące w wodę) oraz 12 decyzji o warunkowej przydatności wody do spożycia (6 wydanych decyzji dotyczyły wodociągów zbiorowego zaopatrzenia, pozostałe stanowiły inne podmioty zaopatrujące w wodę). W przypadku pozostałych kwestionowanych próbek, zarządcy wodociągów przedstawili tutejszemu Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu sprawozdania z badania wody w zakresie kwestionowanego parametru, potwierdzające prawidłową jakość wody, w związku z czym postępowania zostały umorzone.

Przyczyną wydania decyzji stwierdzającej brak przydatności wody do spożycia przez ludzi była stwierdzona obecność bakterii grupy coli, *Escherichii coli* oraz enterokoków (paciorkowce kałowe).

Występowanie powyższych mikroorganizmów w wodzie, bytujących zwykle w odchodach ludzi i zwierząt stałocieplnych, wskazuje na zanieczyszczenia typu kałowego. Parametry te stanowią swoisty wskaźnik zanieczyszczenia mikrobiologicznego wody i ich obecność w wodzie wiąże się z koniecznością podjęcia natychmiastowych działań naprawczych zmierzających do poszukiwania potencjalnych przyczyn zanieczyszczenia. Zanieczyszczenie wody drobnoustrojami, w zależności od rodzaju i liczby, może wywoływać m.in. zatrucia pokarmowe i biegunki, zakażenia dróg moczowych. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294) nie dopuszcza obecności ww. drobnoustrojów w wodzie, a ich stwierdzenie powoduje konieczność wydania decyzji braku przydatności wody do spożycia przez ludzi.

Decyzję warunkowej przydatności wody do spożycia wydawano głównie ze względu na zanieczyszczenia mikrobiologiczne wody [ogólna liczba mikroorganizmów w $(22\pm 2)^{\circ}\text{C}$ po $(68\pm 4)\text{h}$,], a także przekroczenie zalecanego zakresu wartości dla parametrów fizykochemicznych: mętność i mangan. Przekroczenie wartości powyższych parametrów wskaźnikowych może świadczyć o nieprawidłowościach w procesach uzdatniania wody lub w funkcjonowaniu instalacji wodnej lub prowadzić do zmian organoleptycznych wody. Warunkowa przydatność wody do spożycia wydawana jest w oparciu o przeprowadzoną analizę ryzyka.

Zarządcy wodociągów zbiorowego zaopatrzenia lub innych podmiotów zaopatrujących w wodę, w których stwierdzono przekroczenie parametrów mikrobiologicznych lub fizykochemicznych niezwłocznie podejmowali działania naprawcze w celu doprowadzenia jakości wody do wartości określonej w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U.

z 2017 r. poz. 2294). Do najczęściej stosowanych działań naprawczych przeprowadzonych przez zarządców wodociągów należały:

- czyszczenie i dezynfekcja sieci wodociągowej/zbiorników,
- płukanie instalacji wodociągowej i urządzeń,
- zwiększenie dawki środka dezynfekującego.

Skuteczność prowadzonych działań naprawczych potwierdziły przedłożone przez zarządców wodociągów wyniki badań wody, które świadczą o doprowadzeniu wody do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia *w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi*.

Analizując lata 2023 oraz 2024 należy zwrócić uwagę, iż w bieżącym roku sprawozdawczym ilość wydanych decyzji w stosunku do roku poprzedniego uległy zmniejszeniu, szczególnie w przypadku decyzji stwierdzającej brak przydatności.

Powyższe informacje zostały zamieszczone w tabeli nr 2.

Decyzja stwierdzająca	Liczba wydanych decyzji w roku 2023	Liczba wydanych decyzji w roku 2024
brak przydatności wody do spożycia	16	10
warunkową przydatność wody do spożycia	14	12
Razem	30	22

Tabela 2. Liczba wydanych w roku 2023 oraz w 2024 decyzji o braku przydatności wody do spożycia oraz warunkowej przydatności wody do spożycia w wodociągach nadzorowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Suchej Beskidzkiej.

Na koniec 2024 roku wszystkie wodociągi objęte nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Suchej Beskidzkiej określono jako odpowiadające wymaganiom Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. *w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). W okresie sprawozdawczym jakość wody we wszystkich wodociągach spełniała wymagania sanitarne.

W nadzorowanych wodociągach prowadzono badania wody w ramach monitoringu parametrów grupy A i B. Z uzyskanych wyników – w tym z kontroli wewnętrznej przedsiębiorstw wodociągowych zostały sporządzone oceny przydatności wody do spożycia informujące o jej jakości burmistrzów i wójtów gmin na terenie powiatu suskiego oraz starostę suskiego. Prowadzono bazę danych w zakresie jakości wody Woda-Excel, w ramach której aktualizowano dane dotyczące nadzorowanych wodociągów.

Ciepła woda użytkowa

Bakterie *Legionella* występują na całym świecie i są szeroko rozpowszechnione w środowisku. Występowanie pałeczek *Legionella* jest nierozłącznie związane ze środowiskiem wodnym – rezerwuarem są m.in. płynące i stojące wody powierzchniowe, śródlądowe i gruntowe. W sprzyjających warunkach pałeczki *Legionella* mogą przedostawać się z naturalnych źródeł za pomocą sieci wodociągowej i w wyniku szybkiego namnażania kolonizować sztuczne rezerwuary wodne, a także zasiedlać kolejne instalacje czy urządzenia, jak: systemy dystrybucji wody ciepłej użytkowej (np. w hotelach, miejscach zamieszkania zbiorowego, szpitalach). Bakterie z rodzaju *Legionella* (a w zdecydowanej większości *Legionella pneumophila*) są czynnikiem etiologicznym wywołującym chorobę zakaźną legionellozę. Do zakażenia pałeczkami *Legionella* dochodzi głównie poprzez inhalację aerozolu zawierającego patogen.

W 2024 roku kontynuowano nadzór w budynkach użyteczności publicznej nad ciepłą wodą użytkową w zakresie obecności pałeczek *Legionella sp.*. W związku z tym, jak corocznie wytypowano obiekty, w których pobrano wodę do badania laboratoryjnego pod kątem sprawdzenia występowania bakterii z rodzaju *Legionella sp.* Na rok 2024 zaplanowano do wyżej wymienionych badań 8 obiektów w tym:

- 3 podmioty wykonujące działalność leczniczą,
- 3 obiekty w kategorii domy pomocy społecznej,
- 1 obiekt z kategorii higieny dzieci i młodzieży,
- 1 obiekt hotelowy.

Pobrano 51 zaplanowanych próbek w kierunku bakterii *Legionella sp.*, zakwestionowano jakość 18 z nich, w tym 2 próbki, które zostały pobrane w domu pomocy społecznej, 16 próbek w obiekcie z kategorii podmioty lecznicze. Mając na uwadze wyniki badania ciepłej wody użytkowej oraz przeprowadzoną analizę ryzyka, uznano instalację ciepłej wody użytkowej za skażoną bakteriami *Legionella sp.* w stopniu wysokim w budynku wykonującym działalność leczniczą oraz w stopniu średnim w drugim nadzorowanym obiekcie.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w związku z powyższym wydał 3 decyzje, w tym 2 nakazujące wyłączenie z użytkowania urządzeń wytwarzających aerozol wodno-powietrzny oraz 1 nakazująca doprowadzenie jakości wody do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Zarządcy obiektów wykonali skuteczne działanie naprawcze, w wyniku czego przedstawili tutejszemu Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu wyniki potwierdzające doprowadzenie ciepłej wody użytkowej

do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. *w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). We wszystkich pozostałych obiektach woda spełniała wymagania mikrobiologiczne, jakim powinna odpowiadać ciepła woda określona w załączniku nr 5 do ww. rozporządzenia, nie stwierdzono skażenia sieci bakteriami *Legionella sp.*

Na terenie powiatu suskiego odnotowano 2 zgłoszenia dotyczące zachorowania na legionellozę, co zostało opisane w rozdziale I niniejszego opracowania.

Podsumowanie

Na koniec 2024 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Suchej Beskidzkiej pozytywnie ocenił wszystkie wodociągi, zarówno zbiorowego zaopatrzenia w wodę jak również inne podmioty zaopatrujące w wodę - stwierdzono przydatność wody do spożycia. Analizując stwierdzone przekroczenia parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych w większości przypadków miały one charakter incydentalny i krótkotrwały, a podjęte niezwłocznie przez zarządców wodociągów działania naprawcze przynosiły oczekiwany efekt w postaci wody o właściwej jakości, która odpowiadała wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. *w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

Celem podniesienia bezpieczeństwa i ochrony zdrowia konsumentów Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny podejmował działania mające na celu przypomnienie podmiotom o ich obowiązkach w zakresie stosowania prawidłowych i systematycznych działań w ramach kontroli wewnętrznej nad procesem zaopatrzenia w wodę i jej jakością, jak również gminom o ich roli w systemie zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców w wodę.

Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

W 2024 r. w ramach sprawowanego bieżącego nadzoru sanitarnego skontrolowano ogółem 191 obiektów użyteczności publicznej, w tym:

- ustępy publiczne,
- pływalnie,
- domy pomocy społecznej oraz inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej,
- obiekty hotelarskie oraz inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie,
- zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej oraz zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług,
- dworce autobusowe,
- dworce i stacje kolejowe,
- tereny rekreacyjne,
- cmentarze,
- domy przedpogrzebowe,
- pozostałe obiekty użyteczności publicznej (m. in. środki transportu, pralnie poza szpitalne, obiekty sportowe, stacje paliw, domy kultury, trasy i szlaki turystyczne i in.).

Zakres kontroli obejmował m.in. stan sanitarno- techniczny pomieszczeń i wyposażenia, gospodarkę odpadami komunalnymi, zaopatrzenie obiektu w wodę przeznaczoną do spożycia, sposób odprowadzanie nieczystości płynnych, przestrzeganie zakazu palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych w obiektach.

Pływalnie

Na terenie powiatu suskiego na koniec roku 2024 ewidencjonowano 5 krytych pływalni. W celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego wszystkim użytkownikom pływalni właściciel obiektu zobowiązany jest do prowadzenia kontroli wewnętrznej na podstawie wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. *w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach* (Dz. U. z 2022 r., poz. 1230), która obejmuje bieżącą obserwację wody, monitoring parametrów fizykochemicznych wody oraz pobór prób wody przez akredytowane laboratorium zgodnie z harmonogramem ustalonym we współpracy z PPIS w Suchej Beskidzkiej. Prowadzenie kompleksowej kontroli jakości wody na pływalni leży w obowiązku zarządcy, który jest odpowiedzialny za bezpieczeństwo osób kąpiących się.

Kontrole przeprowadzane były również przez organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach prowadzonego nadzoru nad jakością wody.

W 2024 roku skontrolowano wszystkie 5 ewidencjonowanych pływalni pod względem sanitarnym i technicznym, nie stwierdzono nieprawidłowości. W ramach prowadzonego nadzoru pobrano 51 próbek wody na pływalniach. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Suchej Beskidzkiej zakwestionował jakość wody w 6 próbkach. Przekroczenia wartości dopuszczalnych parametrów dotyczyły trzech spośród pięciu pływalni. W dwóch pobranych próbkach z natrysków stwierdzono przekroczenie w zakresie parametru mikrobiologicznego: liczby bakterii *Legionella sp.* W czterech pobranych próbkach stwierdzono przekroczenie zalecanej normy dla chloroformu. W związku z powyższym wydano 1 decyzję nakazującą doprowadzenie wody na pływalni do odpowiedniej jakości oraz 1 nakazującą wyłączenie z użytkowania natrysków.

Na podstawie sprawozdań wykonanych przez zarządców w ramach kontroli wewnętrznej PPIS w Suchej Beskidzkiej wydał 1 decyzję nakazującą doprowadzenie wody na pływalni do odpowiedniej jakości oraz 1 nakazującą wyłączenie z użytkowania dwóch niecek. W stosunku do dwóch przedstawionych wyników wszczęto postępowanie w sprawie niewłaściwej jakości wody, jednak zarządca we wskazanym terminie przedstawił prawidłowe wyniki i postępowanie zostało umorzone.

Zarządcy pływalni każdorazowo podejmowali działania naprawcze, czego wynikiem był przedstawione sprawozdania z badania wody potwierdzające doprowadzenie wody do wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. *w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach* (tj. Dz. U. z 2022 poz. 1230).

Tutejszy Inspektor Sanitarny wydał 5 zbiorczych rocznych ocen pływalni za okres od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. Wszystkie oceniane pływalnie wskazywały na wodę odpowiadającą wymaganiom (ocena pozytywna), w tym dwie wykazały uchybienia.

Kąpieliska

Na terenie powiatu suskiego w roku 2024 nie ewidencjonowano obiektów z kategorii kąpieliska.

Domy Pomocy Społecznej i inne jednostki pomocy społecznej

W nadzorze znajdują się 3 domy pomocy społecznej prowadzące całodobowe świadczenia. W 2024 r. kontroli poddano wszystkie obiekty znajdujące się w tej kategorii. W nadzorze znajduje się 7 obiektów z kategorii innych jednostek pomocy społecznej, spośród których skontrolowano 3 obiekty.

Pod względem sanitarnohigienicznym i technicznym nie stwierdzono nieprawidłowości w powyższych grupach.

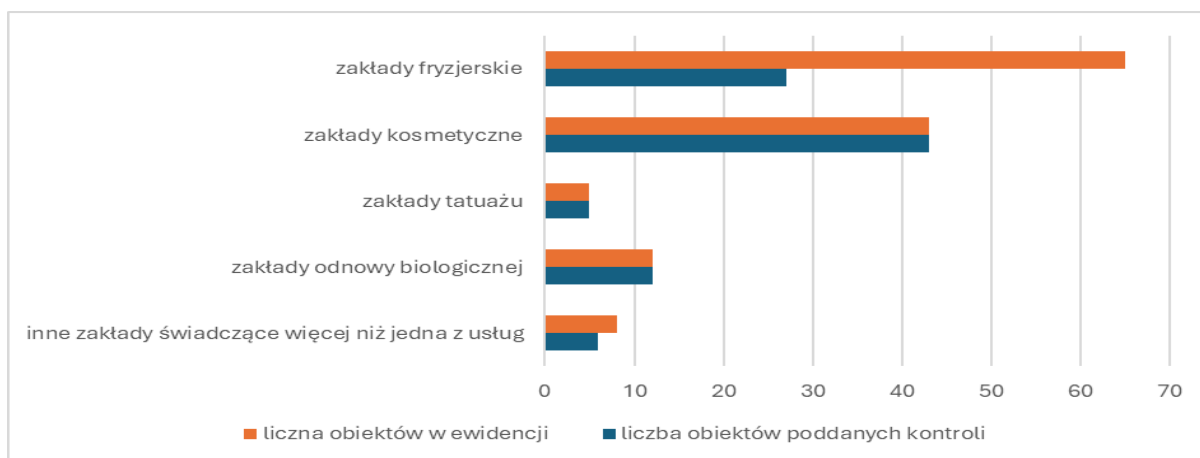
Obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie

W roku 2024 w ewidencji były ogółem 40 obiekty hotelarskie, z których skontrolowano 8. Ponadto ewidencjonowano 92 inne obiekty, w których świadczone są usługi noclegowe - do której należą głównie obiekty świadczące usługi agroturystyczne i pokoje gościnne. W powyższych obiektach w roku 2024 przeprowadzano 16 kontroli.

Stan sanitarny i techniczny w powyższych obiektach nie budził zastrzeżeń, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej

Pod nadzorem tutejszego Inspektora Sanitarnego w 2024 roku znajdowały się ogółem 133 obiekty. Na poniższym wykresie przedstawiono liczbę skontrolowanych obiektów w stosunku do liczby obiektów znajdujących się w ewidencji w 2024 roku.

W powyższej grupie obiektów przeprowadzono 93 kontrole sanitarne, w dwóch zakładach stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu higieniczno-sanitarnego i technicznego.

Dworce autobusowe i przystanki komunikacji publicznej

W rejestrze figuruje 9 obiektów, wszystkie widnieją jako przystanki komunikacji publicznej. W grupie tej w roku 2024 skontrolowano 1 z nich. Kontrole nie wykazały uchybień.

Dworce i stacje kolejowe

W ewidencji znajdują się 4 obiekty, skontrolowano 0 dworce. Stan sanitarny i techniczny nie budził zastrzeżeń, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Tereny rekreacyjne

W ewidencji obiektów będących terenami rekreacyjnymi, będące pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Suchej Beskidzkiej na koniec 2024 r. widniało 44 obiekty (place zabaw, piaskownice, siłownie plenerowe, skateparki). Kontroli poddano 12 z nich. Nieprawidłowości w kontrolowanym zakresie nie stwierdzono.

Cmentarze

W rejestrze ujętych jest 30 obiektów. W roku 2024 przeprowadzono kontrolę 10 z nich, kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

Domy przedpogrzebowe/Zakłady pogrzebowe

W rejestrze występowało 11 obiektów. W grupie tej w roku 2024 przeprowadzano 2 kontrole sanitarne, w trakcie której nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ustępy publiczne

W ewidencji w 2024 r. znajdowało się 18 ustępów publicznych, w tym 4 ustępy ogólnodostępne. przeprowadzono kontrolę sanitarną w 5 z nich, w tym 3 ustępy ogólnodostępne. Pod względem sanitarno - higienicznym i technicznym nie stwierdzono nieprawidłowości.

Inne obiekty użyteczności publicznej

W rejestrze Nadzoru Higieny Komunalnej w roku 2024 w grupie tej były 181 obiektów. Są to m.in. obiekty sportowe, targowiska, szlaki turystyczne, parkingi i postoje leśne, domy kultury, firmy transportowe, samochody do przewozu zwłok i szczątków, przedsiębiorstwa wodociągowe i inne. Skontrolowano 33 obiekty. W stosunku do 1 wodociągu zbiorowego zaopatrzenia w wodę wydano decyzję nakazującą doprowadzenie do właściwego stanu technicznego i sanitarnego armatury wodociągowej, wewnętrznych elementów konstrukcyjnych i ścian budynku stacji uzdatniania wody.

Ekshumacje i transport zwłok

W roku 2024 wydanych zostało 25 decyzji zezwalających na ekshumację, natomiast przeprowadzono w sumie 27 kontroli sanitarnych w związku z warunkami przeprowadzenia ekshumacji, transportu szczątków, które nie wykazały nieprawidłowości. Pracownicy wykonujący ekshumacje byli prawidłowo przygotowani poprzez zastosowanie odpowiedniej odzieży ochronnej. Szczątki prawidłowo zabezpieczone.

Wydano także 16 postanowień pozytywnie opiniujących wnioski na sprowadzenie do Rzeczypospolitej Polskiej zwłok lub prochów ludzkich. Wydano również 1 decyzję dotyczącą wywozu prochów ludzkich poza granice Rzeczypospolitej Polskiej.

Skargi i wnioski

W ubiegłym roku nie zarejestrowano skarg na działalność Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Suchej Beskidzkiej z zakresu Sekcji Nadzoru Higieny Komunalnej. Tutejsza Sekcja Nadzoru Higieny Komunalnej w roku 2024 rozpatrywała 5 sygnałów obywatelskich, które dotyczyły:

- nieprawidłowej jakości wody w budynku zamieszkania zbiorowego. Przeprowadzono kontrolę interwencyjną, w trakcie której zostały pobrane dwie próbki wody do badań laboratoryjnych w zakresie parametrów grupy A. W konsekwencji wydano decyzję stwierdzającą brak przydatności wody do spożycia,
- nieprawidłowego stanu sanitarnego domu mieszkalnego wynikająca ze zbieractwa osoby współzamieszkującej budynek. Przeprowadzona wizja lokalna nie dała podstaw do wszczęcia postępowania administracyjnego,
- podejrzenia padłych zwierząt w cieku wodnym, przeprowadzono wizję lokalną wskazanego miejsca. Nie stwierdzono na analizowanej długości cieku padłych zwierząt, w związku z czym w ocenie Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Suchej Beskidzkiej nie ma podstaw do stwierdzenia stanu powodującego zagrożenie dla bezpieczeństwa mieszkańców,
- brak możliwości skorzystania z toalety ogólnodostępnej zlokalizowanej w schronisku. Przeprowadzono czynności wyjaśniające i udzielono odpowiedzi Wnoszącemu o przyczynie zaistniałej sytuacji,
- braku bieżącej wody w budynku przedszkolnym. Przeprowadzono czynności wyjaśniające, zgodnie z którymi pompa doprowadzająca wodę z studni głębinowej do budynku uległa awarii, woda była doprowadzana z budynku szkoły podstawowej (zastępcze źródło wody), która jest pod nadzorem PPIS w Suchej Beskidzkiej.

Podsumowanie

Podsumowując stan sanitarny nadzorowanych przez tutejszą Sekcję Nadzoru Higieny Komunalnej obiektów ocenia się jako dobry, nie budzący zastrzeżeń oraz nie stanowiący zagrożenia dla zdrowia mieszkańców. Stwierdzono nieprawidłowości w 3 obiektach: 1 zakład fryzjerski, 1 zakład kosmetyczny oraz 1 wodociąg zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Jednym z priorytetów działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest zabezpieczenie prawa osób niepalących do życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego oraz pary z papierosów elektronicznych, dlatego kluczowe znaczenie mają działania, których celem jest spadek liczby osób narażonych na bierne palenie w miejscach użyteczności publicznej. Podczas prowadzonych kontroli sanitarnych sprawdzano przestrzeganie przepisów ustawy z dnia 9 listopada 1995 *o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych* (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1162), z których jednoznacznie wynika, że były stosowane w skontrolowanych obiektach użyteczności publicznej - znajdowały się informacje, w postaci tabliczek o zakazie palenia wyrobów tytoniowych i papierosów elektronicznych, zawierająca oznakowanie słowne oraz graficzne.

Nadzór nad warunkami sanitarno-higienicznymi w szkołach i placówkach oświatowo-wychowawczych

Pion higieny dzieci i młodzieży Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Suchej Beskidzkiej w 2024 r. przeprowadził 91 kontroli sanitarnych w 79 stałych placówkach nauczania i wychowania, realizując planowane kontrole kompleksowe.

Na będących w ewidencji 120 obiektów stałych skontrolowano:

- 2 żłobki;
- 5 klubów dziecięcych;
- 22 przedszkola;
- 18 szkół podstawowych;
- 1 liceum ogólnokształcące;
- 18 zespołów szkół;
- 1 placówkę z pobytem całodobowym;
- 9 placówek wsparcia dziennego i wychowania pozaszkolnego;
- 3 placówki rekreacyjne.

Ponadto prowadzono kontrole sezonowe (*kontrole turnusów wypoczynku dzieci i młodzieży zima/lato*) w liczbie 100 (41% turnusów zarejestrowanych w bazie MEN).

Łącznie w 2024 roku przeprowadzono 191 kontroli sanitarnych.

Stan sanitarno-techniczny placówek oświatowo-wychowawczych

W 2024 roku spośród 79 skontrolowanych placówek nauczania i wychowania 5 placówek nie spełniało wymagań higieniczno-sanitarnych (2 szkoły podstawowe i 3 zespoły szkół). W ogólnej ocenie stwierdza się jednak, że stan techniczny budynków ulega sukcesywnej poprawie. Jest to wynik realizacji decyzji PPIS wydanych w latach ubiegłych oraz pozyskaniem przez samorządy lokalne funduszy z programów unijnych.

W porównaniu z poprzednimi latami należy stwierdzić, że liczba placówek w złym stanie technicznym kształtuje się na podobnym poziomie. W 2022 roku 6,4% placówek wymagało poprawy technicznej, natomiast w roku 2023 – 6% (w ewidencji). W ogólnej ocenie stwierdza się jednak, iż stan techniczny budynków ulega sukcesywnej poprawie w związku z realizacją decyzji wydanych w latach ubiegłych oraz pozyskaniem przez samorządy lokalne funduszy z programów unijnych. Jak zwykle znaczny zakres prac wykonywany jest w placówkach w okresach w których w szkołach nie prowadzi się zajęć stacjonarnych t.j. ferie zimowe i wakacje.

Jak w poprzednich latach w 2024 roku prace te miały na celu poprawę ich stanu technicznego i estetycznego. W szczególności dotyczyły poprawy stanu sanitarno-technicznego dróg, przejść oraz remontu boisk, terenów sportowych, placów zabaw dla dzieci, remontu ciągów komunikacyjnych, sal zajęć, poprawy warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, dostosowania mebli do wzrostu dzieci oraz posiadania certyfikatów na meble i sprzęt sportowy. Systematycznie kupowane są nowe komputery do pracowni komputerowych. Nastąpiła poprawa w zakresie zapewnienia wystarczających środków do higieny osobistej w sanitariatach zwłaszcza dla dziewcząt, jak i stanu sanitarnohigienicznego toalet. Ponadto wykonywano prace konserwatorsko-porządkowe, które obejmowały generalne sprzątanie wszystkich pomieszczeń szkół, konserwację urządzeń sanitarnych, naprawę sprzętu szkolnego (krzesła/stoliki), porządkowanie terenów zielonych i boisk sportowych, pracowni komputerowych i innych pracowni. W 2024r. oddano do użytku 1 nową salę gimnastyczną i 1 halę sportową przy szkołach podstawowych,.

Ocena warunków do utrzymania higieny osobistej dzieci i młodzieży

W 2024 r. kontrolując palcówki nauczania i wychowania stwierdzono, że zapewnione zostały w nich właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej: zapewniono odpowiedni stan techniczny urządzeń, bieżącą ciepłą wodę, środki higieny osobistej.

Ocena dostosowania mebli szkolnych i przedszkolnych do wymagań ergonomii

W 2024 r. przeprowadzono ocenę dostosowania mebli do wzrostu przedszkolaków i uczniów w 35 przedszkolach i w 32 szkołach podstawowych. Łącznie oceniono 3156 stanowisk. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Możliwość pozostawienia podręczników przez uczniów w szkołach

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w *sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach* (t.j. Dz. U. 2020 r., poz. 1604), § 4a określa, iż w pomieszczeniach szkoły lub placówki zapewnia się uczniom możliwość pozostawienia podręczników i przyborów szkolnych. Szkoły realizują ten obowiązek poprzez zapewnienie możliwości pozostawienia części podręczników w indywidualnych szafkach uczniowskich, wydzielonych półkach, szufladach czy szafach w klasach. Niemniej jednak w wielu przypadkach uczniowie nie korzystają z tej możliwości,

ponieważ program nauczania wymaga zabrania podręcznika i wykonania zadania lub nauki na kolejny dzień. Najczęściej z możliwości pozostawiania części podręczników i przyborów szkolnych korzystają uczniowie klas I–III szkoły podstawowej.

Higiena procesów nauczania (rozkłady zajęć)

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w *sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach* (Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.), §4 określa, iż plan zajęć dydaktyczno-wychowawczych powinien uwzględniać potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia. Zgodnie z wytycznymi oceniano, czy zajęcia rozpoczynają się o stałej porze, przy czym różnica pomiędzy dniami jest nie większa niż 1 godzina oraz czy różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia jest nie większa od 1 godziny. W ramach bieżącego nadzoru oceniono realizację zaleceń rozporządzenia w 531 oddziałach skontrolowanych 37 placówkach (18 szkół podstawowych, 18 zespołów szkół i 1 liceum ogólnokształcące). Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Żywnienie dzieci i młodzieży w szkołach

W roku 2024r. na skontrolowanych spośród 34 szkół i zespołów szkół, 20 szkół przygotowywało posiłki na miejscu, a do 14 posiłki były dowożone.

Ze skontrolowanych wydawano ciepłe posiłki (pełne obiady) w 34 placówkach, w tym 9 szkół posiłki jednodaniowe. Ze wszystkich posiłków skorzystało 4315 dzieci i młodzieży, w tym 309 skorzystało z posiłków dofinansowanych. Ponadto w szkołach i zespołach szkół były organizowane śniadania w 20 placówkach, z których korzystało 1124 uczniów. Do dyspozycji były napoje w 33 placówkach.

Profilaktyczna opieka zdrowotna nad uczniami

Podczas kontroli przeprowadzonych w 37 szkołach i zespołach szkół (48 w ewidencji) stwierdzono, iż 29 szkół posiada gabinety profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami do własnej dyspozycji. W pozostałych 8 placówkach opieka zdrowotna zapewniona jest w pomieszczeniach zastępczych. W wyniku przeprowadzonych kontroli w 2024 r. stwierdzono, iż posiadane przez szkoły gabinety (29) nie budziły zastrzeżeń sanitarnych i higienicznych.

Warunki sanitarne wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2024 r. w bazie wypoczynku Ministerstwa Edukacji Narodowej zarejestrowano 239 turnusów wypoczynku zorganizowanego dla dzieci i młodzieży (wypoczynek zimowy – 104; wypoczynek letni – 135). Skontrolowano 100 turnusów (wypoczynek zimowy – 46 kontroli, wypoczynek letni – 54 kontrole). Niezmiennie największym powodzeniem wśród organizatorów wypoczynku cieszy się miejscowość Zawoja, w której w ośrodkach wypoczynkowych i kwaterach prywatnych organizowana jest zdecydowana większość wypoczynków.

Z wypoczynku zorganizowanego w powiecie suskim (turnusy skontrolowane) skorzystało 4520 dzieci i młodzieży, w tym czasie z letniego wypoczynku skorzystało 2471 dzieci i młodzieży, z zimowego 2049.

Podsumowanie

W roku 2024 kontrole, prowadzone były ze szczególnym zwróceniem uwagi na zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego uczniów jak i uczestników wypoczynku. Kontrolowano zapewnienie odpowiednich środków dezynfekcyjnych i możliwości ich stosowania, wentylacji pomieszczeń i zapewnienia odpowiedniego oświetlenia pomieszczeń. Ponadto położono nacisk na profilaktykę wszawicy i wad postawy.

Reasumując można stwierdzić, że warunki sanitarnohigieniczne w placówkach oświatowo-wychowawczych na terenie powiatu suskiego ulegają systematycznej poprawie. Wpływ miały na to podejmowane prace remontowe i konserwatorskie obiektów. Sukcesywnie zwiększa się również liczba obiektów towarzyszących. Powstają nowe obiekty sportowe i place zabaw dla dzieci.

Nadzór nad warunkami sanitarno-higienicznymi środowiska pracy

W ewidencji Nadzoru Higieny Pracy PSSE - Sucha Beskidzka w 2024 r. znajdowały się 376 zakłady, w których zatrudnionych było 9238 pracowników.

W 2024 r. przeprowadzono ogółem 168 kontroli sanitarnych w 139 zakładach pracy, w których zatrudnionych było 3544 pracowników.

Przeprowadzono:

- 71 kontroli w ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami,
- 3 kontrole w ramach nadzoru nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3,
- 59 kontroli w zakładach stosujących w działalności zawodowej substancje chemiczne i ich mieszaniny,
- 25 kontroli w ramach nadzoru nad produktami biobójczymi,
- 3 kontroli dystrybutorów substancji chemicznych i ich mieszanin,
- 82 kontroli w zakresie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych,
o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy , w 76 zakładach pracy,
- 113 kontroli w ramach nadzoru nad czynnikami biologicznymi w środowisku pracy w 96 zakładach.

Wydano ogółem 24 decyzje z zakresu bieżącego nadzoru sanitarnego, obejmujące łącznie 79 nakazów.

Nadzór bieżący nad zakładami pracy

Spośród skontrolowanych 139 zakładów, w 34 stwierdzono przekroczenia NDN/NDS. Łącznie w 71 ewidencjonowanych zakładach występują przekroczenia NDN/NDS. W przekroczeniu wykonywało pracę 753 pracowników:

- PKD 15 (produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych) w 1 zakładzie, w narażeniu na hałas 3 pracowników,
- PKD 16 (produkcja wyrobów z drewna) w 41 zakładach, w narażeniu na hałas 402 pracowników,
- PKD 22 (produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych) w 1 zakładzie, w narażeniu na hałas 1 pracownik,
- PKD 25 (produkcja metalowych wyrobów gotowych) w 2 zakładach, w narażeniu na hałas 12 pracowników,

- PKD 28 (produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej nieskalsyfikowana) w 2 zakładach, w narażeniu na hałas – 90 pracowników,
- PKD 31 (produkcja mebli) w 21 zakładach w narażeniu na hałas 216 pracowników,
- PKD 38 (zbieranie odpadów) w 1 zakładzie, w narażeniu na hałas 2 pracowników,
- PKD 49 (transport drogowy) w 1 zakładzie, w narażeniu na hałas 25 pracowników,

W wyniku stwierdzonych uchybień w kontrolowanych zakładach w 2024 r. wydano łącznie 24 decyzje obejmujące 79 nakazów. Dotyczyły głównie:

- wykonania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy, poinformowania pracowników o wynikach badań i pomiarów czynników szkodliwych,
- zapewnienia właściwego stanu sanitarnohigienicznego pomieszczenia WC, szatni i jadalni,
- założenia i uzupełnienia rejestru czynników szkodliwych dla zdrowia,
- uzupełnienia kart badań i pomiarów na podstawie wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia,
- zaktualizowania i udokumentowania oceny ryzyka zawodowego,
- założenia rejestru chorób zawodowych oraz zgłoszeń podejrzenia choroby zawodowej,
- opracowania stanowiskowych instrukcji bhp,
- zapewnienia pracownikom sprawnie działającego systemu I pomocy,
- dokonania spisu stosowanych substancji niebezpiecznych, mieszanin niebezpiecznych, substancji stwarzających zagrożenie, mieszanin stwarzających zagrożenie,
- założenia i uzupełnienia rejestru prac, których wykonanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- założenia i uzupełnienia rejestru pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

Nadzór nad chemikaliami - nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami

W roku sprawozdawczym 2024 przeprowadzono 71 kontroli w ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami:

- 68 kontroli w zakładach stosujących w działalności zawodowej substancje chemiczne i ich mieszaniny,
- 3 kontroli dystrybutorów substancji chemicznych i ich mieszaninami oraz 10 kontroli w ramach poboru prób produktów kosmetycznych,
- 25 kontroli w ramach nadzoru nad produktami biobójczymi,
- pobrano do badań 13 próbek produktów kosmetycznych, nie kwestionowano jakości produktów kosmetycznych.

W wyniku przeprowadzonych kontroli w 2 zakładach z PKD 45 stosujących substancje i mieszaniny chemiczne stwierdzono uchybienia w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin, tj. brak spisu stosowanych substancji niebezpiecznych, mieszanin niebezpiecznych, substancji stwarzających zagrożenie, mieszanin stwarzających zagrożenie. Wydano decyzje nakazowe.

Nadzór nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym , mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy

W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Suchej Beskidzkiej zarejestrowanych jest 152 zakładów, w których występują czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono 82 kontrole w 76 zakładach.

W narażeniu na:

- chromiany – 14 pracowników, w tym 13 kobiet,
- pyły drewna w narażeniu/ w kontakcie - 1036 pracowników, w tym 142 kobiety.
- spaliny diesla w narażeniu/w kontakcie – 62 pracowników,
- krzemionka krystaliczna – frakcja respirabilna w narażeniu/ kontakcie – 31 pracowników,

W 16 ze skontrolowanych zakładów stwierdzono uchybienia, wydano 18 decyzji.

W 2024 r. nie wydano decyzji stwierdzających chorobę zawodową u pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym.

Nadzór nad czynnikami biologicznymi

W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Suchej Beskidzkiej zarejestrowane są 261 zakłady, w których występują szkodliwe czynniki biologiczne w środowisku pracy.

Skontrolowano 96 zakłady, w których przeprowadzono 113 kontroli w ramach nadzoru nad czynnikami biologicznymi w środowisku pracy.

Łącznie w kontrolowanych zakładach w narażeniu na szkodliwe czynniki biologiczne zatrudnionych było 1588 pracowników, w tym:

- 2 grupa zagrożenia 1274 pracowników,
- 3 grupa zagrożenia 314 pracowników,

W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono uchybień w zakresie czynników biologicznych.

W 2024 roku wydano 14 decyzji stwierdzających chorobę zawodową u pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych, tj. „Choroby zakaźne i pasożytnicze albo ich następstwa” – (COVID-19 i WZW typ B).

Kontrola warunków pracy podczas zabezpieczania/ usuwania wyrobów zawierających azbest

W 2024 r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Suchej Beskidzkiej wpłynęły zgłoszenia dotyczące przystąpienia do prac związanych z usunięciem odpadów zawierających azbest znajdujący się na obiektach budowlanych.

Nie przeprowadzono kontroli w zakresie warunków pracy podczas zabezpieczania/ usuwania materiałów izolacyjnych zawierających azbest tj. płyty - azbestowe / 17 06 05 – płyta falista, płyta płaska /.

W 2024 roku nie wydano decyzji stwierdzających chorobę zawodową u pracowników narażonych na azbest.

Nadzór nad środkami zastępczymi

W roku 2024 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Suchej Beskidzkiej wznowił egzekucję pieniężną decyzji wydanej w 2017 r. za posiadanie i handel środkami zastępczymi. Nowych decyzji w tym zakresie nie wydawał.

W roku 2024 r. przeprowadzono 1 kontrolę w zakresie środków zastępczych.

Choroby zawodowe

W 2024 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Suchej Beskidzkiej wpłynęło 10 zgłoszeń podejrzenia choroby zawodowej. Prowadzone są postępowania w sprawie rozpoznania choroby zawodowej. Wydano 22 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej.

Wydano 5

decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

Podsumowanie

W wyniku przeprowadzonych kontroli sanitarnych w roku 2024 stwierdza się nieznaczną poprawę stanu sanitarnego w zakładach pracy, jak również przestrzegania obowiązujących przepisów przez pracodawców. Analogicznie jak w latach ubiegłych głównym zagrożeniem dla zdrowia pracowników jest hałas, emitowany z maszyn stolarskich. Liczba postępowań w sprawach chorób zawodowych zwiększyła się w porównaniu do roku poprzednim.

Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia

Działania podejmowane przez pion Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Suchej Beskidzkiej wynikają z założeń krajowych, sytuacji epidemiologicznej, społecznej województwa i powiatu.

Realizowano jak w poprzednich latach ogólnopolskie, wojewódzkie i lokalne programy edukacyjne skierowane do: rodziców i opiekunów dzieci, dzieci w wieku przedszkolnym, uczniów, nauczycieli, wychowawców oraz pedagogów szkolnych, seniorów, pacjentów opieki zdrowotnej, pracowników ochrony zdrowia, przedstawicieli samorządów lokalnych oraz organizowano działania nieprogramowe.

Opracowywano i publikowano aktualne materiały informacyjne opisujące w syntetyczny i zrozumiały sposób metody prawidłowego zabezpieczenia zdrowia.

Upowszechniano specjalistyczną wiedzę w zakresie zagrożeń środowiska pracy.

W 2024 roku realizowano ogólnopolskie, wojewódzkie i lokalne programy profilaktyczne tj.:

1. **„Trzymaj Formę!”** – krajowy program promujący prawidłowe odżywianie i aktywność fizyczną – skierowany do dzieci z klas V-VIII szkół podstawowych.
To najdłużej realizowany program tego typu w Polsce. Program objęty jest honorowymi patronatami: Ministra Zdrowia, Ministra Edukacji i Nauki, Ministra Sportu i Turystyki oraz Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
2. **„Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce”** – program zapobiegania biernemu i czynnemu paleniu – skierowany do dorosłych.
3. **„Czyste powietrze wokół nas”** – program zapobiegania biernemu paleniu skierowany do dzieci przedszkolnych - 5-6- latków.
4. **„Skąd się biorą produkty ekologiczne”** – ogólnopolski program edukacyjny przeznaczony dla dzieci uczęszczających do przedszkoli w wieku 5-6 lat. Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych.
5. **„Bieg po zdrowie”** – program zapobiegania biernemu i czynnemu paleniu – skierowany do dzieci z klas IV szkół podstawowych.
6. **„Podstępne WZW”** – program poświęcony profilaktyce zakażeń HAV, HBV i HCV. Celem programu jest zwiększenie wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C. Program przeznaczony jest dla uczniów szkół ponadpodstawowych i starszych klas szkół podstawowych. Program edukacyjny Podstępne WZW realizowany jest przez Fundację Gwiazda Nadziei we współpracy z Wojewódzkimi

i Powiatowymi Stacjami Sanitarno-Epidemiologicznymi, pod merytorycznym nadzorem Polskiego Towarzystwa Hepatologicznego oraz pod patronatem honorowym: Ministra Edukacji, Ministra Zdrowia, Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

7. **„Znamie! Znam je?”** - program poświęcony profilaktyce raka skóry. Celem programu jest zwiększenie wiedzy na temat czerniaka (jednego z najbardziej niebezpiecznych nowotworów skóry), przedstawienie metod profilaktyki oraz sposobu samobadania skóry poprzez obserwację zmian. Program przeznaczony jest dla uczniów szkół ponadpodstawowych i starszych klas szkół podstawowych. Program edukacyjny „Znamie! Znam je?” realizowany jest przez Fundację „Gwiazda Nadziei” w partnerstwie z Wojewódzkimi Stacjami Sanitarno-Epidemiologicznymi pod merytorycznym patronatem Akademii Czerniaka, sekcji naukowej Polskiego Towarzystwa Chirurgii Onkologicznej oraz honorowym patronatem: Ministra Edukacji, Ministra Zdrowia, Państwowej Inspekcji Sanitarnej.
8. **„ARS, czyli jak dbać o miłość?”** - nowoczesna edukacja dla młodzieży w zakresie profilaktyki stosowania substancji psychoaktywnych i promocji zdrowia psychicznego.
9. **„Wybierz życie- Pierwszy krok”** - profilaktyka raka szyjki macicy. Celem głównym programu jest zmniejszenie występowania nowotworów wywołanych wirusem HPV i umieralności na te choroby. Program przeznaczony jest dla uczniów szkół ponadpodstawowych. Patronat Honorowy nad programem objął Minister Edukacji, Minister Zdrowia oraz Państwowa Inspekcja Sanitarna.
10. **Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS** – profilaktyka zakażeń wirusami krwiopochodnymi - HIV. Program skierowany jest do młodzieży szkół średnich i do osób dorosłych, program poświęcony profilaktyce zakażeń HIV wśród ogółu społeczeństwa.

Grupą, która szczególnie wymaga zainteresowania w tym obszarze, jest dorastająca młodzież, wchodząca w dorosłe życie, narażona na wiele ryzyk, wśród nich takich, które mogą skutkować zakażeniami HIV.

Prowadzono działania informacyjno-edukacyjne w mediach społecznościowych w zakresie profilaktyki chorób i promocji zdrowia.

- a) Na stronie internetowej PSSE Sucha Beskidzka i Facebooku zamieszczano i udostępniano ważne informacje dot. profilaktyki HIV i AIDS oraz innych chorób przenoszonych drogą płciową. Celem działań było m.in. zachęcenie do testowania w kierunku HIV, HCV, kiły bezpłatnie, anonimowo i bez skierowania w punktach konsultacyjnych. Ponadto:

- b) Zorganizowano 2 stoiska informacyjne w miejscowych POZ nt. zapobiegania zakażeniom HIV i zwalczania AIDS „Edukacja w zakresie prewencji zakażeń HIV i AIDS”.
- c) Przygotowano 4 stoiska edukacyjno-informacyjne podczas letniej akcji profilaktycznej nt. Profilaktyki HIV, AIDS oraz chorób przenoszonych drogą płciową, połączone z rozdawaniem materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek) otrzymanych z WSSE – Kraków.
- d) Zorganizowano 1 stoisko edukacyjno-informacyjne podczas Powiatowych Targów Nauki w ZS Goetla w Suchej Beskidzkiej.
- a) Prowadzono zajęcia edukacyjne pogadanki, wystawy w szkołach ponadpodstawowych dot. zapobiegania zakażeniom HIV i zwalczania AIDS „Edukacja w zakresie prewencji zakażeń HIV i AIDS”.
- b) Zorganizowano stoisko z materiałami edukacyjnymi nt. profilaktyki HIV i chorób przenoszonych drogą płciową w szkole ponadpodstawowej.
- e) Zorganizowano Konkurs plastyczny dla uczniów szkół podstawowych pt: „HIV/AIDS - jestem świadomy - nie ryzykuję”.
- f) Sporządzono wystawę prac plastycznych wykonanych przez uczniów.
- c) Dystrybuowano materiały edukacyjne dot. profilaktyki HIV, AIDS oraz chorób przenoszonych drogą płciową otrzymanych z WSSE – Kraków do zakładów POZ, szkół ponadpodstawowych i szkół podstawowych (broszury, ulotki, plakaty).
- d) Dystrybuowano materiały edukacyjne (plakaty, kalendarze) nt. możliwości testowania w kierunku HIV, HCV i kiły bezpłatnie, anonimowo i bez skierowania w punktach konsultacyjnych do miejscowych zakładów POZ.
- e) W związku ze znacznym wzrostem zakażeń na HIV w Polsce, przekazywano informacje do szkół ponadpodstawowych, szkół podstawowych, zakładów POZ, MOPS-ów, GOPS-ów nt. konferencji organizowanych przez WSSE przy współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Małopolskiego **pt. „Profilaktyka HIV - co się zmieniło, a co zmienić się powinno”**. Celem konferencji było usystematyzowanie i aktualizacja wiedzy nt. problematyki HIV i AIDS, przekazanie informacji dotyczących profilaktyki zakażeń i roli działań edukacyjnych w tym kontekście, diagnostyki, przepisów prawnych. Konferencja zawierała także praktyczne wskazówki i narzędzia, które można zastosować w codziennej pracy z uczniami w zakresie profilaktyki HIV/AIDS. Dawała również okazję do wymiany doświadczeń.

11. Interwencje nieprogramowe – akcje:

- Światowy Dzień Zdrowia – 7 kwietnia,
- Światowy Dzień bez Tytoniu – 31 maja,
- Światowy Dzień Rzucania Palenia – trzeci czwartek listopada,
- Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach, Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach 18-24 listopada 2024 r.,
- Światowy Dzień AIDS – 1 grudnia,
- kampania społeczna pod hasłem przewodnim „Mój pierwszy raz” (#mojpierwszyraz). Kampania skierowana była do młodych dorosłych w wieku 18-24 lata. Jej celem ma być popularyzacja wczesnej diagnostyki w kierunku HIV, przełamanie stereotypu, że HIV zakażają się jedynie osoby z wybranych populacji, popularyzowanie faktów, że nie ma grup ryzyka, są natomiast ryzykowne zachowania i sytuacje mogące prowadzić do zakażenia HIV.
- Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania.
- Kampania EFSA Safe2Eat - „Jedz bezpiecznie”,
- Kampania EFSA PlantHealth4Life - „Dbaj o zdrowie roślin, chroń życie”,
- Koordynacja i realizacja działań edukacyjno-profilaktycznych związanych z profilaktyką zatruć środkami zastępczymi,
- Profilaktyka zatruć grzybami,
- Profilaktyka grypy,
- Profilaktyka wszawicy,
- Program POWER UKRAINE dot. szczepień ochronnych, bezpieczeństwa żywności, zdrowego stylu życia.

12. Profilaktyka szczepień. Promocja szczepień ochronnych: „Europejski Tydzień Szczepień”. Upowszechniano wiedzę na temat epidemiologii chorób zakaźnych w Małopolsce i realizacji Programu Szczepień Ochronnych.

Szczepienia ochronne stanowią jedną z najskuteczniejszych metod zapobiegania chorobom zakaźnym, sprawiły, że wiele chorób, które dawniej stanowiły poważne zagrożenie dla życia i zdrowia, zostało wyeliminowanych, lub związane z nimi niebezpieczeństwo znacznie zmalało (min. oспа prawdziwa, poliomyelitis). Ponadto szczepienia są tańsze niż leczenie powikłań chorób zakaźnych.

„Europejski Tydzień Szczepień” – Tematem przewodnim i hasłem wydarzenia w roku 2024 było „Ratowanie życia poprzez szczepienia”. Celem akcji było zwiększenie wiedzy na temat korzyści wynikających ze szczepień oraz ryzyka związanego ze spadkiem osób zaszczepionych.

W związku z powyższym podejmowano szereg działań mających na celu oraz promowanie szczepień ochronnych, m.in.:

- a) Na stronie internetowej PSSE Sucha Beskidzka zamieszczono informację nt. Europejskiego Tygodnia Szczepień.
- b) Na Facebooku prowadzonym przez PSSE Sucha Beskidzka na bieżąco zamieszczono posty z informacjami mające na celu zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat korzyści wynikających ze szczepień ochronnych, podkreślające bezpieczeństwo i skuteczność szczepień. Miały również na celu zwrócenie uwagi na manipulowanie faktami w celu dezinformacji na temat szczepień ochronnych oraz zachęcenie do korzystania z rzetelnych i sprawdzonych źródeł informacji.
- c) W szkołach podstawowych na terenie powiatu suskiego zostały przeprowadzone pogadanki na temat korzyści wynikających ze szczepień ochronnych. Znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych. Jak działa szczepionka.
- d) Do szkół ponadpodstawowych oraz szkół podstawowych wystosowano pismo z okazji Europejskiego Tygodnia Szczepień wraz z załącznikiem zawierającym szereg informacji na temat szczepień. PPIS w Suchej Beskidzkiej prosił o zachęcanie nauczycieli, wychowawców, pedagogów do podejmowania z uczniami działań mających na celu podkreślenie bezpieczeństwa i skuteczności szczepień ochronnych oraz o zachęcanie do korzystania z rzetelnych i sprawdzonych źródeł informacji.
- e) Wystosowano pismo do 20 POZ na terenie powiatu suskiego z prośbą o zaangażowanie personelu w akcję edukacyjno-informacyjną,

Do szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych na terenie powiatu suskiego dystrybuowano materiały edukacyjne nt. Europejskiego Tygodnia Szczepień, profilaktyki szczepień ochronnych, tj. Kalendarze szczepień dzieci i młodzieży – (Szczepienia.info), Kalendarze szczepień dorosłych (Szczepienia.info), dystrybuowano ulotki krztusiec, poliomyelitis, odra, HPV (Szczepienia.info).

B. Akcja promująca program bezpłatnych szczepień przeciw HPV.

Od 1 września 2024 r. szczepienia w ramach powszechnego programu szczepień przeciw HPV dostępne są dla osób po ukończeniu 9 roku życia do ukończenia 14 roku życia. Szczepionka jest najskuteczniejszym sposobem, aby uchronić się przed zakażeniem wirusem brodawczaka ludzkiego.

Powszechny program szczepień przeciw HPV realizuje założenia i cele Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030.

W związku z powyższym podjęto szereg działań, które miały na celu dotarcie z informacją o bezpłatnych szczepieniach do rodziców dzieci znajdujących się w grupie, która może się zaszczepić, m.in.:

- a) Na stronie internetowej PSSE Sucha Beskidzka zamieszczono informację o Programie bezpłatnych szczepień przeciw HPV,
- b) Na Facebooku prowadzonym przez PSSE – Sucha Beskidzka na bieżąco zamieszczano posty zawierające szereg informacji dot. bezpłatnych szczepień przeciw HPV tj. Przewodnik o bezpieczeństwie szczepionek p/HPV dla rodziców nastolatków.
- c) Do szkół podstawowych oraz do zakładów podstawowej opieki zdrowotnej na terenie powiatu suskiego dystrybuowano materiały informacyjno-edukacyjne nt. szczepień przeciw wirusowi HPV.

14. Profilaktyka grypy

Na bieżąco udostępniano w mediach społecznościowych prowadzonych przez PSSE Sucha Beskidzka informacje dot. profilaktyki grypy, zachęcano Polaków do zaszczepienia się przeciwko grypie.

15. Akcja profilaktyczna „Bezpieczny Wypoczynek” – Pracownicy PSSE Sucha Beskidzka brali udział w zorganizowanej na terenie powiatu suskiego akcji wspólnie z przedstawicielami służb mundurowych.

Zorganizowano stoisko edukacyjno-informacyjne promujące zdrowy i bezpieczny styl życia. Oferta edukacyjna przedstawiona przez PSSE w Suchej Beskidzkiej dotyczyła m.in.:

- niebezpieczeństw wynikających z uzależnień od alkoholu, tytoniu i substancji psychoaktywnych. Podczas trwania wydarzenia uczestnicy mieli możliwość skorzystania z algogogli i narkogogli, urządzeń symulujących zaburzenia, jakich doznaje osoba po spożyciu alkoholu i odurzona narkotykami. Osoby zainteresowane mogły skorzystać z możliwości pomiaru tlenu węgla w wydychanym powietrzu z płuc,
- profilaktyki HIV/AIDS,
- profilaktyki mycia rąk,
- propagowano ideę ogólnopolskiej kampanii „Safe2EatEU”, której celem jest zwiększenie świadomości na temat bezpieczeństwa żywności w Europie. Dotyczyła głównie profilaktyki zatruć pokarmowych, suplementów diety,

higieny rąk,

- zagrożeń związanych z nadmierną ekspozycją na słońce, z uwzględnieniem chorób nowotworowych skóry,
- profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze.
- propagowano ideę unijnej kampanii PlantHealth4Life - „Dbaj o zdrowie roślin”. Celem kampanii było zwiększenie świadomości dot. zdrowia roślin wśród mieszkańców Europy i wzbudzenie poczucia zbiorowej odpowiedzialności za ich wspólne dobro.

Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania.

PSSE w Suchej Beskidzkiej włączyła się również w działania, zainicjowane przez WSSE, na rzecz walki z rakiem piersi. Zamieszczano na stronach internetowych i mediach społecznościowych obsługiwanych przez PSSE infografiki kampanijne pn.: „Ja już, a Ty?” (#jajuzaty?), a także zamieszczono podcasty dot. akcji, która miała na celu zmotywowanie kobiet do regularnego badania piersi. Ponadto włączono do kampanii placówki edukacyjne z terenu powiatu suskiego, przeprowadzono wiele porad oraz zajęcia edukacyjne połączone z instruktażem samobadania piersi. Zorganizowano spotkanie edukacyjne dla pracowników PSSE Sucha Beskidzka.

Prowadzono działalność w mediach społecznościowych w zakresie profilaktyki chorób i promocji zdrowia.

Promocja zdrowia psychicznego-

Przekazano zaproszenia na konferencje /webinar pt. :

- a) „Prawidłowe relacje jako czynnik zapobiegający uzależnieniom”***
zorganizowaną przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie przy współpracy z Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnień i Współuzależnień Szpitala Klinicznego im. dr. Józefa Babińskiego SP ZOZ w Krakowie. Konferencja była poświęcona zdrowiu psychicznemu dzieci i młodzieży. Celem wydarzenia było zwrócenie uwagi na problem różnego rodzaju uzależnień wśród dzieci i młodzieży, przedstawienie aktualnych badań na ten temat oraz zaproponowanie różnych form wsparcia i pomocy.
- b) „Trudności współczesnej rodziny” (Ty decydujesz jak reagujesz) – webinarium odporność psychiczna*** - zorganizowaną przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie przy współpracy z Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnień i Współuzależnień Szpitala Klinicznego im. dr. Józefa Babińskiego SP ZOZ

w Krakowie. Webinar dot. wyzwań i trudności z którymi mierzą się współczesne rodziny. Jak przezwyciężać trudności.

- c) **„Wpływ FASD, czyli Spektrum Płodowych Zaburzeń Poalkoholowych na edukację”**- zorganizowaną przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie przy współpracy z Małopolskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli.

W 2024r. podejmowano szereg działań tj. udostępnianie materiałów edukacyjnych oraz przekazywanie informacji dot. organizowanych konferencji z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki chorób zakaźnych oraz przenoszonych drogą płciową, a w szczególności:

- a) przekazano do dyrektorów szkół ponadpodstawowych oraz podstawowych, GOPS, MOPS, zaproszenie na konferencję stacjonarną pt.: **„Profilaktyka HIV- co się zmieniło, a co zmienić się powinno”**. Celem konferencji było usystematyzowanie i aktualizacja wiedzy nt. problematyki HIV i AIDS, przekazanie informacji dot. profilaktyki zakażeń i roli działań edukacyjnych w tym kontekście, diagnostyki, przepisów prawnych. Konferencja zawierała także praktyczne wskazówki i narzędzia, które można zastosować w codziennej pracy z uczniami w zakresie profilaktyki HIV/AIDS.

Nadzór nad środkami zastępczymi

W ramach działań profilaktycznych pion Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Suchej Beskidzkiej koordynował i organizował działania zgodnie z wytycznymi Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

W 2024r. podejmowano szereg działań tj. udostępnianie materiałów edukacyjnych oraz przekazywanie informacji dot. organizowanych konferencji z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii, a w szczególności:

- a) przekazano do dyrektorów szkół ponadpodstawowych oraz podstawowych zaproszenie na konferencję **„Prawidłowe relacje jako czynnik zapobiegający uzależnieniom”** zorganizowaną przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie przy współpracy z Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnień i Współuzależnień Szpitala Klinicznego im. dr. Józefa Babińskiego SP ZOZ w Krakowie. Konferencja była poświęcona zdrowiu psychicznemu dzieci i młodzieży. Celem wydarzenia było zwrócenie uwagi na problem różnego rodzaju uzależnień wśród dzieci i młodzieży, przedstawienie aktualnych badań na temat oraz zaproponowanie różnych form wsparcia i pomocy.

- b) zorganizowano stoisko edukacyjno-informacyjne podczas Powiatowego Festiwalu Nauki,
- c) zorganizowano stoisko edukacyjno-informacyjne podczas akcji profilaktycznej Suska Majówka – Dzieci Ratują Dzieci. Edukowano w zakresie uzależnień. Poruszano tematy dot. niebezpieczeństw wynikających z uzależnień od alkoholu, tytoniu i substancji psychoaktywnych. Podczas trwania wydarzenia uczestnicy mieli możliwość skorzystania z alkogogli i narkogogli, urządzeń symulujących zaburzenia, jakich doznaje osoba po spożyciu alkoholu i odurzona narkotykami.
- d) zorganizowano stoiska edukacyjno-informacyjne oraz podczas pikników „Bezpieczne Wakacje” 2024 w Suchej Beskidzkiej, Makowie Podhalańskim, Jordanowie, Zawoi Czatoża). Uczestnicy mieli możliwość skorzystania z alkogogli i narkogogli.
- e) dystrybuowano materiały edukacyjne do obiektów letniego wypoczynku dzieci i młodzieży. Materiały te związane były z profilaktyką uzależnień, używaniem narkotyków i innych substancji psychoaktywnych. Udzielano poradnictwa metodycznego.
- b) udostępniano w mediach społecznościowych prowadzonych przez PSSE w Suchej Beskidzkiej informacje Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU) t.j.:
 - rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i uzależnieniom,
 - Międzynarodowy Dzień Walki z Nadużyciami Narkotycznymi i Nielegalnym Narkomaństwem. „Dowody są jasne: zainwestuj w zapobieganie”.
 - Język ma znaczenie - Jak wspierać osoby z uzależnieniem.
 - Raport 2023 Uzależnienia w Polsce.
 - Neurobiologiczne mechanizmy uzależnień.
 - Informacja WSSE w Krakowie – dot. zagrożenia dla zdrowia i życia jakie stwarza spożywanie muchomora czerwonego lub produktów zawierających kwas ibotenowy lub muscymol w postaci np. galaretek, żelków, nalewek, waporyzatorów, pre-rollsów czy innych produktów.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

W ramach Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w 2024 r. prowadzono działania o charakterze profilaktycznym w zakresie ochrony zdrowia ludzi na różnych etapach procesu inwestycyjnego:

- wykonywano ustawowe zadania i obowiązki mające na celu zapewnienie ochrony zdrowia ludzi przed niekorzystnymi wpływami szkodliwości i uciążliwości oraz w zapobieganiu powstawania chorób.
- prowadzono nadzór nad inwestycjami w procesie planowania i lokalizacji, opracowania projektów i realizacji różnego rodzaju zamierzeń inwestycyjnych.
- na wniosek organów administracji rządowej lub inwestorów podejmowano działalność mającą na celu zapewnienie właściwego stanu sanitarno-higienicznego w realizowanych obiektach takich jak obiekty żywnościowo-żywieniowe, podmioty wykonujące działalność leczniczą, placówki oświatowe, zakłady przemysłowe oraz obiekty turystyczno-rekreacyjne.
- wydając opinię o środowiskowych uwarunkowaniach zajmowano stanowisko w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – do opracowania raportu oddziaływania na środowisko.

Czołową rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa prawidłowe zaprojektowanie układu funkcjonalnego obiektów, a także instalacji sanitarnych. Uzgadniając dokumentację projektową poddawano szczegółowej ocenie rozwiązania proponowane przez projektantów w aspekcie zagwarantowania odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych w miejscach pobytu ludzi.

Przy uzgadnianiu i opiniowaniu planowanych przedsięwzięć kontrolowane były zastosowane rozwiązania pod kątem zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego przyszłych użytkowników projektowanych obiektów użyteczności publicznej, komunalnych, usługowych, służby zdrowia i oświaty.

Opiniowano również projekty budowlane, wśród których liczną grupę stanowiły obiekty użyteczności publicznej tj. obiekty związane z obrotem artykułami spożywczymi, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, gabinety lekarskie, obiekty usługowo-handlowe, obiekty turystyczno-rekreacyjne oraz placówki oświatowe.

Uczestnicząc w dopuszczeniu do użytkowania obiektów, zwracano szczególną uwagę na zgodność wykonania ww. obiektów z dokumentacją projektową i zapewnieniu odpowiednich warunków w zakresie spełnienia wymagań sanitarno-higienicznych.

Uczestnictwo w dopuszczeniu do użytkowania obiektów realizowane było poprzez dokonywanie kontroli obiektów, analizowanie stosownych protokołów odbiorowych, sprawozdań i oświadczeń.

Stan sanitarny obiektów zgłoszonych do odbioru był wykonany na ogół zgodnie z zatwierdzoną dokumentacją projektową a wprowadzane zmiany były mało istotne. W zakresie wymagań sanitarno-higienicznych zgłaszane do odbioru obiekty spełniały wymagania sanitarno-higieniczne.

Odbiory przeprowadzano wspólnie z przedstawicielami nadzoru bieżącego.

Podsumowanie

Nadzór Zapobiegawczy w roku 2024 rozpatrzył ogółem 145 spraw, wydając:

- 2 uzgodnienia dotyczące odstępiania od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w nawiązaniu do ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j.: Dz. U. 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.)
- 17 opinii dotyczących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w nawiązaniu do ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j.: Dz. U. 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.), w tym 1 opinia negatywna dotycząca miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- 9 uzgodnień w zakresie stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko przy opracowywaniu dokumentów strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
- 9 opinii dotyczących zgłaszania wniosków w zakresie zmiany planów zagospodarowania przestrzennego,
- 3 opinie sanitarne dotyczące potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko oraz zakresu raportu o oddziaływaniu na środowisko planowanych przedsięwzięć zgodnie z ustaleniami ustawy z dnia 3 października 2008 r.

o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j.: Dz. U. 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.),

- 1 opinia dotycząca zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
- 25 opinii sanitarnych uzgadniających dokumentację projektową w oparciu o ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo Budowlane (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 967) - uzgodnienia pozytywne bez zastrzeżeń lub z zastrzeżeniami,
- 1 decyzję dot. oceny pomieszczeń żłobka zgodnie z art. 25 ust. 1 i ust. 2a pkt. 1 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t. j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 1324 z późn. zm.)
- 1 decyzję dotyczącą oceny pomieszczeń placówki wsparcia dziennego zgodnie z §1 i §3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej *w sprawie wymagań lokalowych i sanitarnych, jakie musi spełniać lokal, w którym ma być prowadzona placówka wsparcia dziennego* (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 72)
- 34 opinie sanitarne dopuszczające do użytkowania obiekt zgodnie z art. 3, art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 poz. 416) oraz w związku z art. 56 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 967),
- 45 opinii sanitarnych o pomieszczeniach lokalu pod działalność gospodarczą z art. 1, art. 2, art. 3 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 poz. 338 z późn. zm.)
- 102 decyzje o nałożeniu opłaty.

Ponadto w ramach działalności przeprowadzono 78 kontroli związanych z wydaniem opinii sanitarnych o pomieszczeniach lokalu pod działalność gospodarczą lub dopuszczeniem obiektów do użytkowania.